

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล: สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามลำดับของหัวข้อพอสังเขป ดังต่อไปนี้

- 4.1 ลักษณะข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์
- 4.2 การวิเคราะห์หัตถสัมผัสภาษา
 - 4.2.1 การสัมผัสภาษาโดยตรง
 - 4.2.2 การสัมผัสภาษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
 - 4.2.3 ข้อเสนอจากการสัมผัสภาษาโดยตรงและการสัมผัสภาษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- 4.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป
 - 4.3.1 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นด้วยของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป
 - 4.3.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป
- 4.4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มคนทั่วไป
 - 4.4.1 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นด้วยของกลุ่มคนทั่วไป
 - 4.4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ความคิดเห็นของกลุ่มคนทั่วไป
- 4.5 ข้อเสนอเชิงเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปกับกลุ่มคนทั่วไป
 - 4.5.1 การเปรียบเทียบประเด็นตามระดับความคิดเห็นด้วยในสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ระหว่างกลุ่มสถาปนิกทั่วไปกับกลุ่มคนทั่วไป
 - 4.5.2 การเปรียบเทียบองค์ประกอบความคิดเห็นในสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ระหว่างกลุ่มสถาปนิกทั่วไปกับกลุ่มคนทั่วไป

4.6 การวิเคราะห์เชิงบูรณาการและการอภิปรายผล

4.6.1 การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นวิวัฒน์

4.6.2 การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมในแนวคู่ขนานสมัยใหม่กับประเพณี

4.6.3 การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมที่เป็นการขัดต่อฐานานุลักษณะ

4.6.4 การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมในแนวรูปแบบไทยสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4.7 การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัฒน์ในมิติการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการคิดใหม่-ทำใหม่

4.7.1 การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นวิวัฒน์ในมิติการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการคิดใหม่-ทำใหม่ ผ่านแนวรูปแบบต่าง ๆ และแนวโน้มในการสร้างสรรค์

4.7.2 ข้อสรุปลักษณะโดดเด่นในสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัฒน์

4.1 ลักษณะข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลหลัก 5 แหล่ง โดยต่างมีลักษณะข้อมูลตามวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์เฉพาะ ดังนี้

1. การค้นหาทฤษฎี แนวความคิดและองค์ความรู้ ด้านสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัฒน์จากเอกสาร เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างกรอบแนวคิดวิจัย (research conceptual framework) โดยมีการกำหนดแนวคิดหลัก ๆ (key concepts) และสาระแนวความคิด (concepts) ที่จะมีการพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดวิจัยอย่างต่อเนื่องต่อไป
2. การสำรวจงานสถาปัตยกรรม ที่แสดงลักษณะสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัฒน์เพื่อใช้เป็นแหล่งอ้างอิงรูปแบบตามที่ปรากฏใน
 - การสำรวจงานศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2
 - การสำรวจภาคสนามงานสถาปัตยกรรมที่เข้าข่ายตามกรอบแนวคิดวิจัย

- การกล่าวถึงในบทสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ

ทั้งนี้รวมทั้งเพื่อการนำไปใช้อ้างอิงในการสร้างแบบสอบถาม

3. การสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ ซึ่งมุ่งค้นหาแนวคิดเบื้องต้นหลังจากออกแบบสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ทั้งนี้ได้เชื่อมโยงเข้ากับอิทธิพลของโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์

4/5. การใช้แบบสอบถามเพื่อถามกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มคนทั่วไป โดยสาระสำคัญของแบบสอบถามมุ่งค้นหาคำตอบสำหรับประเด็นที่ได้ค้นพบจากการสำรวจงานศึกษา/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งที่ได้จากการสำรวจงานสถาปัตยกรรม และจากการสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ ทั้งนี้ มุ่งการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นด้วยต่อประเด็นคำถามจำนวน 31 ข้อ สำหรับกลุ่มสถาปนิกทั่วไป และจำนวน 23 ข้อ สำหรับกลุ่มคนทั่วไป กลุ่มข้อความที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นองค์ประกอบหลัก ๆ ในความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มคนทั่วไป

4.2 การวิเคราะห์บทสัมภาษณ์

การดำเนินการสัมภาษณ์ในโครงการวิจัย การสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์โดยตรง และการสัมภาษณ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

4.2.1 การสัมภาษณ์โดยตรง

คณะผู้วิจัยได้ออกทำการสัมภาษณ์สถาปนิกผู้ออกแบบอาคารที่จัดเป็นงานสถาปัตยกรรมในแนวเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ตามที่ได้ปรากฏในเอกสารต่าง ๆ และที่ได้ทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพ ในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างได้กำหนดคำถามใน 3 ประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

- 1) แนวคิดเบื้องต้นหลังจากออกแบบและแรงบันดาลใจ
- 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมที่แสดงเอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่
- 3) ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดรูปแบบลักษณะไทย ตามสาระที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดวิจัยในส่วนสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และ

ท้องถิ่นภูวัตน์

การสัมภาษณ์สถาปนิกจึงเป็นการหาข้อมูลเชิงลึก เพื่อเข้าใจถึงแนวคิดที่ซ่อนเร้นหรือแอบแฝงอยู่ในงานสถาปัตยกรรมของสถาปนิก สามารถดึงความรู้สึกนึกคิดของผู้ออกแบบออกมาจากคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนการสัมภาษณ์นักวิชาการมุ่งให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมที่เชื่อมโยงกับปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม

บทสรุปจากการสัมภาษณ์

สาระสำคัญของการสัมภาษณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภูวัตน์อาจสรุปตามประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละรายได้ให้ไว้หรือไม่ได้ให้ไว้จากการสัมภาษณ์ที่เปิดโอกาสให้แสดงแนวคิดเฉพาะและข้อพิจารณาที่ใช้เป็นเงื่อนไขหรือปัจจัยที่นำไปสู่งานออกแบบ หรือสู่การวิพากษ์วิจารณ์ในกรณีของนักวิชาการ

องอาจ สาตรพันธุ์ (สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2554)

จากการที่สถาปนิกองอาจ สาตรพันธุ์ ให้ความสำคัญกับ ‘แก่น’ โดยเฉพาะแก่นของการวางผังพื้นที่จัดเป็น ‘กระดูกของงาน’ จึงสนใจรูปแบบโครงสร้างของอาคาร ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่องอาจ สาตรพันธุ์ ได้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์รูปแบบแปลนต่าง ๆ ที่ออกแบบโดยสถาปนิกพาลาดีโอ (Palladio) ปรากฏว่า ต่างมีรูปแบบโครงสร้างเดียวกัน เช่นเดียวกันสำหรับการจัดผังพื้นที่อาคารของ ‘บ้าน วัด และวัง’ จีน ก็พบว่า มีพื้นฐานหลักการวางผังพื้นที่ด้วยหลักการเดียวกัน ประกอบกับการที่องอาจ สาตรพันธุ์ ได้ยึดแนวการจัด ‘function’ ให้เรียบง่ายตามแนวทางการออกแบบของม็ส แวน เดอโรห์ จึงทำให้สามารถออกแบบงานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภูวัตน์ (glocal architecture) ได้อย่างลงตัว เพราะมีความเข้าใจใน ‘แก่น’ ที่เป็นโครงสร้าง ดังปรากฏว่า ผังของอาคารโรงแรมราชมรรคาในภาพรวมได้รับอิทธิพลจากการจัดผังแบบจีน กล่าวคือ มีลานโล่งขนาดย่อมต่อเนื่องกัน โดยมีระเบียงทางเดินรอบลานที่รายล้อมด้วยเสาลอย ที่มีขนาดและสัดส่วนใกล้เคียงกับเสาลอยที่ระเบียงคดวัดต้นเกว๋น องอาจ สาตรพันธุ์ จึงอาจเป็นสถาปนิกรายแรกที่ได้ออกแบบในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม โดยได้สืบทอดเอกลักษณ์ไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ พร้อมกับการรับอิทธิพลการจัดผังแบบจีน

นอกจากนี้ สถาปัตยกรรมในแนวนูรณ์การโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภวัตน์ (glocal architecture) ยังเกิดจากการสร้างสรรค์เชิงรูปลักษณ์ (image) ที่เป็นการจงใจให้รูปลักษณ์ไทย เช่น หลังคาทรงจั่วมุงด้วยกระเบื้องดินเผา การใช้ค้ำยัน การจัดให้มีบันไดอยู่ภายนอก การจัดกลุ่มอาคารรายล้อมลานกลาง เป็นต้น รวมทั้งเกิดจากการสร้างสรรค์เชิงสัญลักษณ์ (symbol) เช่น ที่อาคารจุฬาพัฒน์ 13 ที่มีการจัดองค์ประกอบ (configuration of elements) ที่มีลักษณะไทย เช่น การมีได้ถุน การใช้ค้ำยัน การใช้เกล็ดในแนวนวศิลป์ ฯลฯ กับรูปแบบโพสต์โมเดิร์น (Post-Modern) ในลักษณะผสมผสานในทำนอง 'สถาปัตยกรรมที่ผิดๆมา'

อมตะ หลูไพบูลย์ และทวีติย์ รัชราภัย เทพาคำ (สัมภาษณ์วันที่ 27 กันยายน 2555)

งานสถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่เป็นผลงานของ Department of Architecture เกิดจากการแก้ปัญหาเฉพาะกรณี เพื่อให้ได้ผลงานออกแบบที่เป็นการตอบโจทยที่พิจารณาจากบริบทของสภาพที่ตั้ง ความต้องการของผู้ใช้/ผู้อยู่อาศัยของแต่ละโครงการที่มีความต้องการทั้งส่วนที่เป็น 'international' และส่วนที่เป็น 'local' งานสถาปัตยกรรมจึงเป็นไปในแนวท้องถิ่นร่วมสมัย เช่น การออกแบบศาลาภูเก็ตรีสอร์ท (Sala Phuket Resort) ที่มีการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรม 'Chinois Portugese' และนำมาผสมผสานในการออกแบบ มีการนำองค์ประกอบ (elements) ท้องถิ่นมาปรุงใหม่ เช่น เป็นลายปูนปั้นบนผนังและเพดาน ผนังโปร่งลายเงิน ลวดลายกระเบื้องห้องน้ำ เป็นต้น

อมตะ หลูไพบูลย์ มีความเชื่อว่าเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง ไม่ใช่เป็นสิ่งที่จงใจให้เกิดขึ้นได้ แม้ว่าผลงานออกแบบมีแนวทางที่สอดคล้องกับ 'tropical architecture' แต่ก็ไม่ปรากฏว่า ผู้ออกแบบได้อ้างถึงรูปแบบ 'tropical' ทั้งที่ เช่น มีการออกแบบโดยการเปิดช่องโล่ง (atrium) เพื่อให้อากาศถ่ายเทความร้อนออกไปผ่าน skylight 2 ชั้น การใช้ระแนงกรองแสงและความร้อนในลักษณะ double-layer skin ในกรณีอาคารสำนักงาน Sun One

ทั้งนี้ อมตะ หลูไพบูลย์ ได้สร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในแนวนูรณ์การโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภวัตน์ (glocal architecture) แต่โดยความเห็นของผู้ออกแบบ เป็นเพียงการสร้างอัตลักษณ์จากการพิจารณาบริบท ซึ่งอาจนำไปสู่การเกิดเอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่เมื่อเวลาผ่านไปนานอีกหลายทศวรรษ

สิน พงษ์หาญยุทธ และธรินทรา ศิริสวัสดิ์ (สัมภาษณ์วันที่ 27 กันยายน 2555)

บริษัท แพลน อาคิเต็ค (Plan Architect) จำกัด มีการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น (glocal architecture) มาอย่างต่อเนื่องหลายทศวรรษ โดยมีการอิงรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในอดีตในเชิงรูปธรรมอย่างชัดเจนในช่วงต้น เช่น ที่อาคารสวนปาริชาติ 2 “บ้านกรองใจ” (2548) ต่อมา มีลักษณะไทย/เอกลักษณ์ไทยที่เกิดจากบูรณาการรูปแบบเชิงสัญลักษณ์กับอาคารสมัยใหม่ เช่น อาคารวิทยทัศน์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2532) ซึ่งมีลักษณะไทยตรงซุ้มทางเข้าอาคารตามรูปแบบสถาปัตยกรรมสุโขทัย หรืออาคารนิยะ พลาซ่า (2533) ที่มีสัญลักษณ์หลังคาทรงจั่วที่ส่วนยอดของอาคารแบบโพสท์โมเดิร์น ทำนองเดียวกันสำหรับอาคารใบหยก 1 (2530) และอาคารใบหยก 2 (สกายไฮเต็ล) (2542) ที่ใช้สัญลักษณ์ทรงจั่ว เพื่อแสดงออกถึงลักษณะไทยเฉพาะส่วนที่เป็นรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ ‘icon’

ปัจจุบัน บริษัท Plan Architect จำกัด ได้ออกแบบในแนวบูรณาการลักษณะไทยจากมิติคุณภาพชีวิต ด้วยการสร้างสรรค์ลักษณะโปร่งโล่งจากองค์ประกอบกันแดดคลุมิเย่มทางตั้งและทางนอน ที่มีความละเอียดในการจัดระแนง จึงจัดเป็นส่วนประณีตทางสถาปัตยกรรม แนวทางการออกแบบเชิงบูรณาการยังขึ้นอยู่กับประเภทอาคารในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ อาจเป็นเพียงการประยุกต์รูปแบบจากอดีต เช่น ที่โรงแรมหัวช้างเฮอริเทจไฮเต็ล (Hua Chang Heritage Hotel) (2555) หรือเป็นบูรณาการแนวคิดตลาดน้ำที่ facade ของอาคารศูนย์การค้าอินสแควร์ (In Square Retails Complex) (กำลังก่อสร้าง) ซึ่งจัดเป็นแนวบูรณาการทางวัฒนธรรมในมิตินามธรรม โดยไม่ได้เป็นการใช้รูปแบบเชิงสัญลักษณ์โดยตรงไปตรงมา

สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา (สัมภาษณ์วันที่ 10 ตุลาคม 2555)

เช่นเดียวกับสถาปนิกอาวุโสทั้งหลายที่มีพัฒนาการของรูปแบบสถาปัตยกรรมตามช่วงเวลาอันยาวนาน เริ่มจากแนวคิดภูมิภาคนิยม (regionalism) ที่ครอบคลุมภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีรากฐานทางวัฒนธรรม การตั้งถิ่นฐาน และงานสถาปัตยกรรมที่อิงกับน้ำ [รวมถึงที่ครอบคลุมพื้นที่ West Pacific Region ตามเขต ‘Austronesia culture’ (SumetJumsai (1988))] ดังนั้น สำหรับสถาปนิกสุเมธ ชุมสาย จึงมีแนวคิดเกี่ยวกับบูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural intergration) ตั้งแต่ต้น หลัก 4 ประการที่แสดงออกเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย จึง

นอกจากนี้ สถาปนิกกองอาจ สาดรพันธุ์ ยังมีความพิถีพิถันโดยเฉพาะในมิติของสัดส่วนโดยเฉพาะการให้ความสำคัญสัดส่วนตาม 'Golden Section' ที่นำไปสู่ความงามของสถาปัตยกรรม โดยได้นำสัดส่วนโครงสร้างช่วงกลางของตัววิหารวัดน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง ซึ่งมีความสวยงามใกล้เคียง 'Golden Section' มาประยุกต์กับสัดส่วนโครงสร้างของโถงกลางโรงแรมราชมรรคา

จึงกล่าวได้ว่า รูปแบบอาคารโรงแรมราชมรรคาได้แสดงถึงคุณค่าทางสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural integration) จากบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocalization) ที่นำไปสู่สถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัยโดยเฉพาะเมื่อได้พิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น การเลือกใช้วัสดุดั้งเดิม เช่น การฉาบด้วยปูนหมัก ที่ให้ความเย็นกับห้อง การก่อสร้างด้วยช่างท้องถิ่น ซึ่งทำให้ผลงานก่อสร้างมีความเป็นธรรมชาติ ซึ่งพบได้ทั้งงานหัตถ์ของเสาลอยที่เรียงรายอยู่รอบระเบียบโรงแรมราชมรรคา รวมทั้งการปลูกต้นไม้ตึกแก่ที่ผนังด้านทิศใต้ของอาคารโรงแรม เหล่านี้ล้วนจัดเป็นการสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาไทย

สุนทร บุญญาธิการ (สัมภาษณ์วันที่ 20 กันยายน 2555)

สถาปนิกสุนทร บุญญาธิการ มีแนวทางการออกแบบที่จัดได้ว่า ปฏิเสธแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural intergration) เพราะโดยเหตุผลส่วนตัวไม่มีความเชื่อในสิ่งที่มนุษย์ทำมาแต่อดีต จึงไม่ยึดรูปแบบสถาปัตยกรรมในอดีต ทั้งนี้ จากการที่ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยในอดีต (สุนทร บุญญาธิการ และธนิต จินดาวงนิค, 2537; สุนทร บุญญาธิการ, 2542: 35 – 55) ได้ข้อสรุปว่าในสภาพการณ์ปัจจุบัน ไม่อาจพึ่งพาสภาวะแวดล้อมภายนอกในการสร้างสภาวะสบาย จึงไม่อาจนำรูปแบบเรือนไทยเดิมมาใช้ เพราะไม่เหมาะสมกับสภาพบริบทปัจจุบัน (มีอุณหภูมิภายนอกเฉลี่ยสูงขึ้น 3 องศา เมื่อเทียบกับอุณหภูมิภายนอกสมัย ร.4 – ร.5 และไม่อาจอาศัยการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ) สำหรับอาคารสาธารณะได้มุ่งไปที่การใช้วัสดุสมัยใหม่ เช่น โฟม กระจากคุณภาพสูงแทนการใช้ผนังอิฐหนาในการหน่วงความร้อน ดังนั้น สถาปนิกสุนทร บุญญาธิการ จึงมีแนวคิดในการเอาชนะธรรมชาติตามแนวคิดโลกตะวันตก พร้อม ๆ กับการอยู่กับธรรมชาติ ตามความคิดของคนตะวันออก โดยเฉพาะการคำนึงถึงสภาพดินฟ้าอากาศ การโคจรของดวงอาทิตย์ อุณหภูมิ ความชื้น ฯลฯ ซึ่งนำไปสู่การสร้างระบบปิดที่เรียกว่าแบบ 'ตู้เย็น' โดยยืนยันถึงความจำเป็นในการติดตั้งระบบปรับ

อาคารสำหรับอาคารในประเทศไทย เช่น อาคารอนุรักษ์พลังงานเฉลิมพระเกียรติ อาคารบริหาร มหาวิทยาลัยชินวัตร อาคารเฉลิมพระเกียรติ 81 พรรษา 5 ธันวาคม 2551 อาคารศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 เป็นต้น ซึ่งปรากฏว่า เป็นอาคารที่มีรูปทรงเฉพาะ คือ รูปทรงกลม (3 หลังแรก) และรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ผนังโดยรอบเอียงออก

กล่าวได้ว่า แทนการผสมผสานลักษณะไทย ลักษณะท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม สถาปนิกสุนทร บุญญาธิการ ได้สร้างสรรค์แนวสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในมิติเทคโนโลยีอาคาร โดยไม่ต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของรูปลักษณะในมิติทางวัฒนธรรม แม้แต่แสงกันแดดในแนวสถาปัตยกรรมร้อนชื้นก็ไม่ใช้ เพราะรูปแบบที่ใช้เป็นรูปแบบระบบปิด

พิริส พัทธเศวต (สัมภาษณ์วันที่ 20 กันยายน 2555)

จากการที่ พิริส พัทธเศวต มีความสนใจและคำนึงถึงทุกปัจจัยที่เป็นที่มาของรูปแบบสถาปัตยกรรม แม้ว่าโดยภูมิหลังแล้ว ไม่ได้มีพื้นฐานทางด้านสถาปัตยกรรมเอกลักษณ์ไทย จึงไม่ได้สนใจการสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยอย่างจริงจังจากปัจจัยหลัก ๆ 4 ประการ ได้แก่ 1) วิถีไทย จากความเป็นชาติ ที่สะท้อนจากรากฐานประเพณีที่ครอบคลุมถึง 'tectonic culture' 2) วิถีธรรมชาติ โดยเฉพาะสภาพตามธรรมชาติของภูมิอากาศร้อนชื้นที่เป็นตัวกำหนดสถาปัตยกรรมในป่าฝน (tropical architecture) 3) คติความเชื่อและศาสตร์ทางฮวงจุ้ย โดยเฉพาะคติความเชื่อตามจักรวาลคติ 4) หลากหลายแนวคิดทางสถาปัตยกรรม จากสถาปนิกชั้นนำของโลกที่มีอิทธิพลต่อพิริส พัทธเศวต ดังนั้น จึงทำให้ผลงานออกแบบเป็นไปในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม ที่นำไปสู่การสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ (glocal architecture)

แต่ด้วยปัจจัยวิถีธรรมชาติมีความสำคัญต่อการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย จึงมีรูปทรงตามลักษณะธรรมชาติ โดยเฉพาะหลังคาทรงจั่ว มีชายคายื่นยาวพร้อมปลายที่เป็นระแนง การยกลอยอาคารไม่ติดดินเพื่อหนีความชื้น การมีพื้นที่ลานกลาง (court) ทำนองเดียวกับ خانه ที่ทำหน้าที่ต่อเชื่อมเรือนเข้าด้วยกัน ตลอดจนการใช้วัสดุธรรมชาติ การประยุกต์ปัจจัยวิถีธรรมชาติกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ในบริบทสังคมปัจจุบัน จึงทำให้เกิดแนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย เช่น ในกรณีการออกแบบ บ้านตะวันออก (East House) ฯลฯ

เป็นลักษณะร่วมของภูมิภาคที่มีรากทางวัฒนธรรมเดียวกัน (ตลอด West Pacific Region) งานออกแบบในช่วงต้น ๆ ได้แก่ อาคารต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต (ระยะแรก) (2529), โรงเรียนนานาชาติกรุงเทพ (ISB) (2534) จึงจัดเป็นงานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocal architecture) อย่างชัดเจนที่แสดงออกลักษณะไทยทั้งเชิงนามธรรมและรูปธรรม ด้วยเทคโนโลยีการก่อสร้างและวัสดุสมัยใหม่

ลักษณะบูรณาการทางวัฒนธรรมได้เปลี่ยนไปเมื่องานสถาปัตยกรรมได้รับอิทธิพล Post-Modern เช่น อาคารหุ่นยนต์ โดยรูปแบบอาคารยังคำนึงถึงทิศทางและการปกป้องอาคารด้วยแผงกันแดด โดยปราศจากเอกลักษณ์ไทยที่เป็นการสืบสานทางวัฒนธรรม การพยายามนำแนวคิดลักษณะไทยจาก ‘ลักษณะที่เล่นแบบไทย’ ยังคงเป็นเพียงคำอธิบายเฉพาะตัวของสถาปนิกผู้ออกแบบ โดยสถาปนิกทั่วไปและคนทั่วไปจะมีความเห็นทำนองเดียวกันหรือไม่ นั่น คงเป็นประเด็นที่ต้องค้นหาในงานวิจัยต่อไป

อย่างไรก็ตาม อาจเป็นจริงตามที่สถาปนิกสุเมธ ชุมสาย ได้กล่าวไว้ว่า “พวกที่ห่วง identity เป็นคนไม่มี identity” โดยอ้างถึงการที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 700 ปี การกำหนดรูปแบบจากบริบทของที่ตั้งที่แวดล้อมด้วยงานสถาปัตยกรรม ย่อมเกิดรูปแบบที่เป็นบูรณาการทางวัฒนธรรม ดังเช่นที่อาคารทำเนียบองคมนตรี ที่ได้มีการออกแบบรูปด้านอาคารที่หันเข้าหาวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมีการออกแบบช่องเปิดอาคารทำเนียบองคมนตรีที่สัมพันธ์กับรูปด้านของพระอุโบสถ วัดบวรสถานสุทธาวาส (วัดพระแก้ววังหน้า) รวมทั้งการประดับด้านหน้าด้วยโครงเหล็กรูปจั่ว ดังนั้น บูรณาการทางวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้นได้ตามธรรมชาติของงานออกแบบที่คำนึงถึงบริบท โดยเฉพาะที่มีเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย

นิติ สถาปิตานนท์ (สัมภาษณ์วันที่ 10 ตุลาคม 2555)

รูปแบบอาคารโดยทั่วไปของบริษัท สถาปนิก 49 จำกัด เป็นไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ เช่น อาคารศูนย์เอนเนอร์ยีคอมเพล็กซ์ (Energy Complex) ฯลฯ เฉพาะอาคารของโครงการเฉพาะที่ต้องการแสดงเอกลักษณ์ไทย จึงได้มีการออกแบบแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocal architecture) เป็นการผสมผสานสู่บูรณาการทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ นิติ สถาปิตานนท์ ได้เน้นความเป็นไทยสมัยใหม่ (Modern Thai) ที่จะต้องแสดงจิตวิญญาณของความเป็นไทย ไม่ใช่เป็นการนำ

รูปแบบ/องค์ประกอบประเพณีมาใช้โดยตรง จิตวิญญาณของความเป็นไทย พิจารณาได้จากรูปแบบการวางผัง โดยเฉพาะการมีลาน หรือพื้นที่เปิดโล่งรายล้อม ด้วยอาคาร รูปทรง (form) ในลักษณะไตรภาค การยกใต้ถุนสูง การใช้องค์ประกอบต่าง ๆ การใช้สีหลากหลายสีแบบผสมผสานกัน การให้แสงสว่าง รวมทั้ง การนำภูมิปัญญาและความเชื่อ เหล่านี้มาเป็นปัจจัยในการกำหนดรูปแบบร่วมกับวัสดุและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ที่นำไปสู่ลักษณะไทยสมัยใหม่ ดังปรากฏที่อาคารกระทรวงการต่างประเทศ บ้านจิ๊งนั๊ก สวนอาคารหอประชุมมหิตลธิธรรมาคารที่มีความตั้งใจให้มีลักษณะไทยนั้น ยังคงเป็นกรณีศึกษาที่จะต้องมีการดำเนินการต่อไป เช่นเดียวกันสำหรับอาคารหอศิลป์ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

แนวบูรณาการทางวัฒนธรรมยังเกิดจากลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย เช่น ในกรณีโรงแรมทับแขกที่รูปทรงหลังคาอิงมาจากรูปลักษณะของเรือท้องถิ่น ‘กอแระ’ เป็นต้น

ชาตรี อดาลิตสกุล (สัมภาษณ์วันที่ 16 ตุลาคม 2555)

สถาปนิกชาตรี อดาลิตสกุล ให้ความสำคัญกับการผสมผสานแนวคิด ตะวันออกกับรูปแบบตะวันตก ตามที่ได้เขียนไว้ในบทความ “สถาปัตยกรรมจิต ตะวันออกในร่างสากล (ชาตรี อดาลิตสกุล, 2538) กล่าวได้ว่า ชาตรี อดาลิต-สกุล มีทิศทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น (glocal architecture) อาจพิจารณาปัจจัยหลัก ๆ ที่มีผลต่อบูรณา- การทางวัฒนธรรมได้ใน 3 ปัจจัยหลักดังนี้ โดยแต่ละปัจจัยหลักนำไปสู่ลักษณะโดดเด่นเฉพาะของอาคาร

ปัจจัยทางด้านสุนทรียภาพ ในความเป็นศิลปินได้นำเสนอรูปแบบ อาคารวิจัยและการศึกษาต่อเนื่อง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช- กุมารี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร (2539) ที่มีลักษณะ ไทยแบบผสมผสานเชิงบูรณาการทางวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับลักษณะสังคมไทย แบบพหุลักษณะในปัจจุบัน โดยมีการวางผังแบบมีแนวแกน หลังคาซ้อนชั้นมุงด้วย กระเบื้อง ในขณะเดียวกันก็ออกแบบให้มีหอนาฬิกาอยู่เหนืออาคารนิทรรศการทรง แปดเหลี่ยม หอนาฬิกาซึ่งเป็นองค์ประกอบตะวันตก แต่ก็ออกแบบให้เป็นแบบ จตุรมุข พร้อมยอดแหลม ส่วนเพดานภายในห้องโถงทางเข้า ได้มีการประดับด้วยผั งจักรวาลจำลองตามคติความเชื่อ รวมทั้งการใช้วัสดุ (หินทราย) ที่มีความกลมกลืน

กับกระเบื้องหลังคาและเชิงชายสีแดง โดยรวมจึงเป็นสถาปัตยกรรมที่มีความโดดเด่นทางด้านสุนทรียภาพ ที่แสดงถึงบูรณาการทางวัฒนธรรม

ปัจจัยทางด้านคุณภาพชีวิต จากการออกแบบอาคารปฏิบัติการคณะ
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ (2550) ที่ได้นำธรรมชาติที่เป็นพื้นที่สี
เขียวเข้ามาสู่ลานภายในอาคาร นอกจากมีส่วนช่วยลดการใช้พลังงานจากความร้อน
และความเย็นในพื้นที่ลานโถงแบบ ‘atrium’ ที่มีการระบายอากาศและความร้อน
อย่างต่อเนื่อง พื้นที่สีเขียวส่วนนี้ยังสร้างโอกาสการสังสรรค์ ผู้ใช้อาคารมีคุณภาพ
ชีวิตที่ดีขึ้น จึงเป็นการออกแบบอาคารในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรมในมิติ
คุณภาพชีวิต

ปัจจัยทางด้านนามธรรมของ Space ถึงแม้รูปแบบทางกายภาพของอาคารภูมิพลสังคีตวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลจะเป็นลักษณะปิดตามกระแสนสถาปัตยกรรมโลกาภิวัตน์ แต่ด้วยการออกแบบที่จัดให้มีพื้นที่ ‘สี่เทา’ ในลักษณะกึ่งนอกกึ่งใน ซึ่งเป็นหัวใจของ tropical architecture ในปริมาณที่สูง คือประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ใช้งาน (net functional area) ที่ทำให้มีโอกาสออกแบบในลักษณะสร้างสรรค์ ย่อมเป็นการออกแบบในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรมเกิดลักษณะไทยในมิตินามธรรมผสมผสานกับรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่

ชาติรี ประกิตนันทการ (สัมภาษณ์วันที่ 16 ตุลาคม 2555)

ชาติวี ประกิตนันทการ ไม่ได้กล่าวถึงการสร้างสรรคัลักษณะไทยในแนว
บูรณาการกับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ แต่ได้มุ่งไปที่การนำเอกลักษณ์/ลักษณะไทยที่
ได้สร้างสรรคขึ้นในลักษณะใดก็ตาม มาใช้อย่างเหมาะสมภายใต้ข้อพิจารณาทั้ง 4
ดังนี้ 1) อาจเพื่อต้องการมีเอกลักษณ์แยกตัวออกจากรูปแบบตะวันตก 2) หรือเพื่อ
ตอบสนองในสิ่งที่โยหา รวมถึงการแสดงเอกลักษณ์ของชาติ แต่ทั้งนี้ ก็ต้อง 3) ไม่
เป็นการละเมิดกฎหมาย อย่างในกรณีอาคารศาลฎีกาที่มีรูปแบบเอกลักษณ์ไทย ซึ่ง
ทำให้อาคารมีความสูงเกิน 16 เมตร (ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครมีความสูงได้
ไม่เกิน 16 เมตร ในเขตพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์) ที่สำคัญ 4) ต้องไม่ใช่รูปแบบ
ลักษณะไทย เพื่อประโยชน์ในการเมืองในการสถาปนาการรวมศูนย์อำนาจ ดังที่
เคยเป็นมาในช่วงทศวรรษ 2490 ด้วยรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ของอาคาร
ศาลากลางและอาคารศาลประจำจังหวัด รวมทั้งอาคารที่ทำการของหน่วยงาน
ราชการต่าง ๆ

ธีรพล นิยม (สัมภาษณ์วันที่ 24 ตุลาคม 2555)

ปัจจัยความเชื่อทั้ง 5 ประการที่สถาปนิกธีรพล นิยมยึดถือในงานออกแบบ ได้แก่ 1) มนุษย์ต้องอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ 2) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีจิตสำนึก 3) การนำพุทธศาสนามาใช้ประโยชน์ต่อวิถีชีวิต 4) การมีความเชื่อคุณค่าพื้นฐานของงานสถาปัตยกรรมแต่ละโครงการ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน/ ผู้ใช้ในกระบวนการออกแบบ ความเชื่อที่ธีรพล นิยม ยึดถือดังกล่าวมีรากฐานทางความคิดแบบตะวันออก ซึ่งเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocalization) หากพิจารณาบริบทสังคมไทยแบบพหุลักษณะ ปัจจัยทั้ง 5 นำไปสู่บูรณาการทางวัฒนธรรมได้อย่างสมดุลท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ถึงแม้ว่าธีรพล นิยม ไม่ได้ชี้นำไปที่ความเชื่อที่ยึดถือทั้ง 5 ประการว่า เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมให้มีเอกลักษณ์ไทยในเชิงบูรณาการได้อย่างเหมาะสมในกระแสโลกาภิวัตน์ก็ตาม

ผลงานออกแบบโดยอาศรมศิลป์สตูดิโอ (อาศรมสถาปนิกเพื่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม) ที่เป็นไปในแนวทางบูรณาการดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการ

ชัยวัฒน์ ลิ้มวันนานนท์ (สัมภาษณ์วันที่ 30 ตุลาคม 2555)

บริษัท ดีไซน์ 103 อินเตอร์เนชั่นแนล (Design 103 International) จำกัด โดยทั่วไปไม่ได้ออกแบบสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocal architecture) เฉพาะบางโครงการเท่านั้นที่ได้มุ่งออกแบบอาคารให้มีเอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่สำหรับอาคารในบริบทสังคมปัจจุบัน บูรณาการทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบที่สำคัญ ได้แก่

การสร้างสรรค์ลักษณะไทยในมิตินามธรรม/ รูปธรรม/ สุนทรียภาพ แนวทางหนึ่งคือ การจัดวางโครงผังจากรูปแบบการจัดผังเรือนไทยในอดีต ดังปรากฏที่โครงการอาคารศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ (2534) โดยมีพื้นที่ใช้สอยหลัก ๆ ขนาดใหญ่ต่อเชื่อมเข้าด้วยกันด้วยโถงทางเดินที่กว้างขวางและโอโถง ในทำนองเดียวกับชาน อีกทั้งมีการประดับประดาด้วยองค์ประกอบแบบไทย เช่น ตุง ไม้แกะสลัก ฯลฯ ส่วนหลังคากระฉกทรงจั่วซ้อน 3 ชั้น บ่งบอกถึงความพยายามในการเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันในมิติรูปธรรมที่อิงรูปแบบเชิงสัญลักษณ์

การสร้างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ด้วยรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (icon) เป็นความพยายามของผู้ออกแบบในการนำแนวคิด เช่น 'ยุงข้าว' มาเป็นต้นแบบในการออกแบบอาคารธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ด้วยความเหมาะสมในเชิงความหมายเฉพาะที่ต้องการสื่อ แม้ว่ามีผู้ท้วงติงว่า เป็นการนำรูปแบบอาคารพื้นถิ่นขนาดเล็กอย่าง 'ยุงข้าว' หรือ 'หลอมข้าว' มาใช้กับอาคารสาธารณะขนาดใหญ่ที่เป็นอาคารธนาคารแห่งประเทศไทย พร้อมด้วยสวนพืชรักษ์

การสร้างสรรค์ลักษณะไทยจากมิติคุณภาพชีวิต ได้มีความสนใจในการนำแนวคิด 'ไฉบ้าน' ซึ่งปรากฏอยู่กลางหมู่บ้านในชนบทที่ใช้เป็นพื้นที่พบปะของลูกบ้าน มาจัดทำเป็นพื้นที่ส่วนกลางเพื่อส่งเสริมการสังคมของผู้ปฏิบัติงานจำนวนมาก ที่ธนาคารกสิกรไทย สำนักงานแจ้งวัฒนะ โดยได้จัดให้มีพื้นที่ 'ไฉบ้าน' อยู่ด้านหน้าของอาคาร เป็นพื้นที่เปิดโล่งสูง 3 ชั้น พร้อมเฟอร์นิเจอร์หลากหลายสีสัน

การสร้างสรรค์ลักษณะไทย จากการอิงแนวคิด/ รูปแบบ จากรูปลักษณ์ และจากวิถีชีวิตในอดีต สำหรับอาคารในสังคมสมัยใหม่ นับเป็นความพยายามให้เกิดสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นวิวัตน์ หรืออาจเป็นเพียงการสร้างความสะดวกสบายให้กับแนวคิดการออกแบบด้วยการอ้างอิงที่มาของแนวคิด

ศรัศกร วลลิโถม (สัมภาษณ์วันที่ 1 พฤศจิกายน 2555)

หากมีความจำเป็นต้องนำเอกลักษณ์ไทย ที่เป็นระบบสัญลักษณ์มาใช้ในการงานที่แสดงศิลปวัฒนธรรมในส่วนของวัฒนธรรมหลวง จะต้องคำนึงถึงความหมาย (meaning) ที่เหมาะสม เมื่อมีการผสมผสานรูปลักษณ์เข้ากับอาคารสมัยใหม่ ตาม **แนวบูรณาการทางวัฒนธรรม** โดยการใช้รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (icon) ต้องไม่ขัดกับความหมายเชิงลึกระหว่าง **ทางธรรม (sacred)** กับ **ทางโลก (profane)** เช่น ในกรณีอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ ที่มีการอ้างอิงรูปแบบเขาพระสุเมรุที่ส่วนยอดของอาคาร ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะไทย (ยอดเจดีย์) ที่มีการละเมิดฐานานุลักษณะ เป็นต้น

แนวบูรณาการทางวัฒนธรรม ยังจะต้องพิจารณาปัจจัยด้าน **ภูมิวัฒนธรรม** เพื่อคงความเป็นชุมชนดั้งเดิม โดยเฉพาะส่วนที่เป็นย่านของชุมชนเมือง ที่จะต้องมีรูปแบบทางกายภาพที่สื่อถึงความเป็นบริบทชุมชนเดียวกัน ในอดีตได้มีความผิดพลาดในประเด็นดังกล่าวในการก่อสร้างอาคารหอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอาคารโรงละครแห่งชาติที่มีความสูงและขนาดที่ขัดต่อวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของประเภทอาคารกับลำดับของ

ลักษณะทางกายภาพ ในอนาคตอันใกล้ก็必将มีการก่อสร้างอาคารศาลฎีกาหลังใหม่ ในที่ตั้งเดิม ที่จะสร้างปรากฏการณ์ผิดพลาดซ้ำขึ้นอีก

เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง (สัมภาษณ์วันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2556)

ในภาพรวมทั้งแนวคิดและผลงานออกแบบสถาปัตยกรรมของ สถาปนิก เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง จัดอยู่ในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม จากการสร้างสรรค์งาน สถาปัตยกรรมในแนวโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocal architecture) ทั้งนี้ เพราะ เป็นงานสถาปัตยกรรมที่คำนึงถึงบริบทแวดล้อม และด้วยความเข้าใจบริบทได้ นำไปสู่การมีเหตุมีผล การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง การรับผิดชอบต่อสังคม (accountability) ทำให้มีความมุ่งมั่นตามพันธะที่มีอยู่ให้ลุล่วง ที่สำคัญ คือ งาน สถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นและเอกลักษณ์ไทยโดยรวม โดยปรากฏ ความเป็นไทยในลักษณะโปร่ง โล่ง ความเบาลอย จากการยกพื้นสูงและมีเสาลอย เป็นรูปแบบที่ไม่ด้านภยธรรมชาติและอยู่กับธรรมชาติดังพบได้ที่รูปแบบบ้าน The Local Hero House ซึ่งมีหลังคาทรงจั่ว มีสัดส่วนค่อนข้างป้านเพื่อให้ดูเป็นบ้าน สมัยใหม่ รวมทั้งการจัดให้มีทางเข้าบ้านผ่านซุ้มประตูทำนองเดียวกับซุ้มประตูเรือน ไทยสุลต่านกว้างที่ปูด้วยไม้กระดานที่มีลักษณะเป็นชาน จึงมีลักษณะไทยทั้งเชิง นามธรรมและเชิงรูปธรรม มีรูปลักษณ์ (image) ที่สื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ถึง ความเป็นไทย แสดงถึงความต่อเนื่องของการพัฒนาจากรากฐานประเพณี และได้รับการ กล่าวถึงว่าเป็นการให้ความหมายใหม่สำหรับบ้านเอเชียสมัยใหม่ “reinterpreting Modern Asian House” ในโอกาสที่ได้รับรางวัล World Architecture Community Award

การสร้างสรรค์ลักษณะไทยสำหรับโรงแรมสมัยใหม่พบได้ที่โรงแรมสิริปัน-นา เชียงใหม่ (Siripanna Chiang Mai) บรรยายภาคความเป็นไทยปรากฏชัดที่การจัด ให้มีพื้นที่รอบสระน้ำพร้อมสระน้ำขนาดใหญ่ มีเกาะกลาง มีศาลาขนาดย่อมเรียง รายอยู่รอบสระ พื้นที่ดังกล่าวทำหน้าที่คล้ายชานในเรือนไทย และล้อมรอบด้วย อาคารมุงหลังคาสำหรับพื้นที่ประกอบต่าง ๆ ของโรงแรม นอกจากนี้ การจัดภูมิทัศน์ ด้วยการปลูกต้นไม้ชนิดอาคารก็มีส่วนในการสร้างบรรยากาศที่เสริมเอกลักษณ์ไทย โดยรวมจัดเป็นงานสถาปัตยกรรมในแนวท้องถิ่นร่วมสมัยที่มีการประยุกต์ภูมิปัญญา ไทยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งการบริหารจัดการสมัยใหม่ในการให้บริการ (service) และการตอบสนองการใช้งาน (operation) เช่น การจัดให้มีการลงทะเบียน

ในห้องพัก โถงโรงแรม (hotel lobby) จึงมีขนาดค่อนข้างเล็ก เมื่อเทียบกับโถงโรงแรมทั่วไป

โดยรวม สถาปนิกเขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง ได้พยายามสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่มาอย่างต่อเนื่อง โดยยึดบริบทแวดล้อมเป็นตัวตั้งเป็นงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่เป็นไปในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภูมิลักษณ์ (glocalization) โดยมีการศึกษาวิจัยควบคู่ไปกับการออกแบบ ซึ่งทำให้ผลงานสร้างสรรค์ได้รับการยกย่องในเวทีนานาชาติ

ทรงยศ วีระทวีมาศ อาณัติ วัฒนเสถ์ สิทธา กองสาสนะ วารุณี หวัง และยงบุญอารี คณาจารย์และนักศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (สัมภาษณ์วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2556)

โดยรวมคณาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความคิดเห็นต่อการสร้างสรรค์อัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทย หรือท้องถิ่นภูมิลักษณ์ในบริบทโลกาภิวัตน์ ดังนี้

1. การสร้างสรรค์เอกลักษณ์อีสาน/อัตลักษณ์ท้องถิ่นอีสาน ในงานสถาปัตยกรรมไม่ใช่เพียงการนำรูปแบบหรือองค์ประกอบดั้งเดิมมาใช้กับอาคารสมัยใหม่ เช่น รูปแบบปราสาทหิน รูปแบบจั่วลายที่มีองค์ประกอบปั้นลม ฯลฯ โดยเป็นการใช้ที่ให้ความสนใจแต่ด้านกายภาพ แต่ไม่ได้สนใจ ‘คุณค่า’ ไม่มีความภูมิใจกับประเพณีดั้งเดิมอย่างที่คนภูมิลักษณ์สนใจ จึงเป็นการคงลักษณะอีสานใน “ความดูๆ” ซึ่งจัดเป็น ‘การฟอกตัว’ ในการนำองค์ประกอบดั้งเดิมมาใช้ในอาคารสมัยใหม่
2. คณาจารย์บางท่านได้เสนอให้คงเอกลักษณ์อีสานโดยการให้ความสนใจกับระนาบของ ‘space’ ในงานสถาปัตยกรรม เช่นเดียวกับสถาปนิกญี่ปุ่นที่สามารถคงเอกลักษณ์ญี่ปุ่นในเชิง “pattern of space” ซึ่งย่อมเป็นแนวทางที่ซับซ้อนกว่า และสัมผัสได้ยากกว่าการนำรูปแบบและองค์ประกอบต่างๆ มาใช้ (ทรงยศ วีระทวีมาศ)
3. การสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมอีสานสมัยใหม่ด้วยรูปแบบสัญลักษณ์ (icon) เช่น จั่วลายตะแคง หรือที่มักเรียกว่า ‘จั่วลายพระอาทิตย์’ (เป็นลายก้านตาล) โหง่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางตั้งของยอดจั่วที่เข้าใจกันว่าเป็น ‘ซ่อฟ้าอีสาน’ ฯลฯ ที่จัดเป็นรูปแบบสัญลักษณ์สำเร็จรูปในการ

สื่อความหมายอีสาน และเกิดการยอมรับในความหมายเชิงสัญลักษณ์ (อานัติ วัฒนเสถ์) ทั้งนี้เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับแนวคิดของรูปแบบ จึงได้มีการใช้รูปแบบสัญลักษณ์อย่างกว้างขวาง ซึ่งรวมถึงรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ เช่น แคน ที่รูปด้านโรงแรมพูลแมนขอนแก่น กระติ๊บ จากกระติ๊บยักษ์ที่ได้จำลองไว้ที่ฝั่งตรงข้ามของอาคารห้างเซ็นทรัลพลาซ่า ขอนแก่น ซึ่งมีรูปด้านที่ล้อมด้วยรูปแบบที่มีลักษณะของเครื่องจักสาน

โดยสรุป คณาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้เข้าไปที่การสร้างสรรค์อัตลักษณ์อีสานในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ โดยให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นที่แตกต่างกันไป เช่น กรณีที่กรมศิลปากรได้จัดทำรูปแบบพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ที่จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น

การวิเคราะห์ภาพรวมของการสัมภาษณ์โดยตรง

จากบทสรุปการสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการข้างต้นสามารถจัดหมวดหมู่ของสาระสำคัญอันเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ได้ 4 มิติ โดยในแต่ละมิติได้มีการกล่าวถึงแนวทางในการออกแบบ หรือมีการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นเฉพาะต่าง ๆ ดังนี้

ตาราง 4-1 การวิเคราะห์สาระสำคัญจากบทสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์

สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นภิวัตน์ (Modern Thai Architecture under Globalization and Localization)	องอาจ สาตรพันธุ์	ดร. สุนทร บุญญธิการ	พิริศ พัชรเศวต	อมตะ หล่อใหญ่ และ ทวีชัย วัชรากย์ เทพาคำ	สิน พงษ์หาญยุทธ์ และ อธิรศพร ศิริสวัสดิ์	ดร.สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา	นิธิ สถาปิตานนท์	ชาตรี จดาลิลิตสกุล	ชาตรี ประดิษฐ์นันทการ	ธีรพล นิยม	ชัยวัฒน์ ลิ้มวัฒนานนท์	ศรัศกร วัลลิโกดม	เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง	คนจรรย์ ม. ขอนแก่น
○ กล่าวถึง/เห็นด้วย x ไม่เห็นด้วย ⊗ สาระขัดแย้ง 1. สถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น-ภิวัตน์: แนวบูรณาการทางวัฒนธรรม (รวม 78 รายการ) - ปัจจัยที่มีผลต่อบูรณาการทางวัฒนธรรม - รากฐานทางความคิดแบบตะวันออก - ความสัมพันธ์กับธรรมชาติ/สภาพภูมิอากาศ - การผสมผสานในบริบทสังคมไทยแบบพหุนิยม - บริบทที่มีเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย - มิติดนามธรรม/รูปธรรม/สุนทรียภาพ - มิติคุณภาพชีวิต - แนวทางการสร้างสรรค์เชิงบูรณาการ - แนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย - รูปแบบจากการใช้วัสดุ/ช่างท้องถิ่น วัสดุธรรมชาติ - รูปแบบจากการใช้องค์ประกอบ/สิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นมาปรับปรุงใหม่ - รูปแบบจากการมีส่วนร่วมของชุมชน - รูปแบบจากปัจจัยภูมิวัฒนธรรม - แนวสถาปัตยกรรมสมัยใหม่กับรูปแบบสัญลักษณ์ (icon) ดั้งเดิม - แนวการประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญาวิถีธรรมชาติกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	○	x	○	⊗	○	○	○	○				○	○	○
	○		○				○				○			
								○		○	○			
		⊗	○	○		○								
	○		○			○		○		○				
	○		○		○	○	○	○			○		○	
		x			○			○			○			
	○													
	○		○	○			○						○	○
	○	○	○	x	○	○	x				○	○	○	○
	○	⊗	○				○	○		○			○	
2. สถาปัตยกรรมในแนวคู่ขนานสมัยใหม่กับประเพณี (รวม 1 รายการ)														
- แนวการวางเคียงกัน (Juxtaposition) - การจัดวางอาคารรูปแบบไทยประเพณีกับอาคารสมัยใหม่									○					
3. สถาปัตยกรรมที่เป็นการขัดต่อฐานานุลักษณะ (รวม 4 รายการ)												○		
- แนวรูปแบบประเพณีที่เป็นการละเมิดฐานานุลักษณะ - แนวทางการออกแบบที่ขัดต่อวัฒนธรรมหลวง - แนวทางการออกแบบที่ขัดต่อกฎหมาย												○		
									○					

ตาราง 4-1 การวิเคราะห์สาระสำคัญจากบทสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ (ต่อ)

สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นภิวัตน์ (Modern Thai Architecture under Globalization and Localization)	องอาจ สาตรพันธุ์	ดร. สุนทร บุญญธิการ	พิรุณ พิศรเศวต	อมตะ หล้าโบลย์ และ ทวีชัย วัชรากัย เทพาคำ	สิน พงษ์หาญยุทธ์ และ อธิรณทรา ศิริสวัสดิ์	ดร.สุเมธ ชุ่มสหาย ณ อยู่ธยา	นิธิ สถาปิตานนท์	ชาตรี ลดาลลิตสกุล	ชาตรี ประทีตเนนทการ	ธีรพล นิยม	ชัยวัฒน์ ลิ้มวัฒนานนท์	ศรีจักร วัลลิโกดม	เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง	คณาจารย์ ม.ขอนแก่น
○ กล่าวถึง/เห็นด้วย x ไม่เห็นด้วย ⊗ สาระขัดแย้ง														
• แนวรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นการละเลยฐานานุลักษณะ - แนวทางการออกแบบอาคารประเภทวังและวัด														
4. สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (รวม 1 รายการ)														
• แนวเอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ						○								
รวมจำนวนสาระต่าง ๆ ที่ได้กล่าวถึงโดยผู้ให้สัมภาษณ์	7	5	9	5	4	7	7	6	2	6	7	6	8	4

สาระสำคัญของการสัมภาษณ์โดยตรงที่ปรากฏอยู่ในตาราง 4-1 ย่อมบ่งบอกถึงถึงสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocal architecture) ซึ่งได้พัฒนาไปในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural integration) เป็นหลัก ส่วนสถาปัตยกรรมในแนวคู่ขนานสมัยใหม่กับประเพณี สถาปัตยกรรมที่เป็นการขัดต่อฐานานุลักษณะ มีการกล่าวถึงอยู่บ้างเล็กน้อยโดยสถาปนิกนักวิชาการอย่าง ชาตรี ประทีตเนนทการ และนักวิชาการอย่าง ศรีจักร วัลลิโกดม ยิ่งกว่านั้นในเรื่องสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ยังไม่มีการกล่าวถึงในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้ แม้ว่าได้มีการคาดการณ์ถึงผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจากการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Horayangkura, 2010: 73-75)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้มีการกล่าวถึงในบทสัมภาษณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ ที่มีสาระสำคัญในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural integration) ตามที่ปรากฏในตาราง 4-1 พบว่า สถาปนิก

และนักวิชาการ ทั้งหมด 20 คนที่ให้สัมภาษณ์นั้น ยังมีการแบ่งแยกในความคิด และมีประเด็นที่ควรกล่าวถึงโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

1. ในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรมที่เป็นผลของบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นวิวัตน์ นั้นมาจากปัจจัยหลากหลาย และแนวรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับกลุ่มสถาปนิกต่าง ๆ และนักวิชาการที่มีจุดเน้นทางความคิดที่แตกต่างกันไป

2. ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ สถาปนิกส่วนหนึ่งยังคงยึด**รากฐานทางความคิดแบบตะวันออก** โดยเฉพาะ ชาตรี ฤดาลลิตสกุล และธีรพล นิยม ในการให้สัมภาษณ์ ชาตรี ฤดาลลิตสกุล ได้ให้ความสำคัญของการผสมผสานแนวคิดตะวันออกกับรูปแบบตะวันตก โดยอ้างถึงบทความ “สถาปัตยกรรมจิตตะวันออกในร่างสากล” (ชาตรี ฤดาลลิตสกุล, 2538) ผลงานออกแบบของชาตรี จึงปรากฏว่ามีพื้นที่ในลักษณะกึ่งนอกกึ่งในในสัดส่วนที่สูง¹ ส่วนธีรพล นิยม มีรากฐานทางความคิดแบบตะวันออกที่สะท้อนให้เห็นได้จากปัจจัยความเชื่อทั้ง 5 ประการ ซึ่งได้แก่ 1) มนุษย์ต้องอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ 2) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีจิตสำนึก 3) การนำพุทธศาสนามาใช้ประโยชน์ต่อวิถีชีวิต 4) การมีความเชื่อต่อคุณค่าพื้นฐานของงานสถาปัตยกรรมแต่ละโครงการ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน/ผู้ใช้ในกระบวนการออกแบบ การนำปัจจัยความเชื่อทั้ง 5 ประการมาใช้ในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ย่อมนำไปสู่บูรณาการทางวัฒนธรรม

3. สถาปนิกอีกจำนวนไม่น้อยได้**อาศัยรูปแบบสัญลักษณ์ (icon)** ในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ โดยเฉพาะการใช้รูปทรงจั่วในเชิงสัญลักษณ์ ดังปรากฏในงานออกแบบของสถาปนิกสิน พงษ์หาญยุทธ์ (บริษัท แปลน อาคิเต็ค จำกัด) พิรัช พัทธเศวต สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา เป็นต้น หรือการใช้รูปแบบอาคารเชิงสัญลักษณ์อย่าง ‘ยุงข้าว’ หรือ ‘หลองข้าว’ เป็นต้นแบบ เช่นในงานออกแบบของบริษัท ดีไซน์ 103 อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

4. การสร้างสรรค์ในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม ยังเกิดขึ้นได้จากการ**จัดผังแบบมีลาน หรือการอิงมาจากชาน** เช่น องอาจ สาตรพันธ์ ได้รับอิทธิพลการจัดผังแบบจีน ที่มีลานโล่งขนาดย่อมเชื่อมต่อกัน นิธิ สถาปิตานนท์ ได้เน้นการออกแบบที่จัดให้มีลานโล่ง โอบล้อมด้วยทางเดินที่อาคารกระหว่งการต่างประเทศ หรือการอิงจากผังของเรือนไทยสำหรับพื้นที่สาธารณะขนาดใหญ่เพื่อเชื่อมต่อส่วนใช้สอยต่าง ๆ ในทำนอง

¹ โดยได้กำหนดไว้ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ใช้งานให้เป็นพื้นที่ ‘สีเทา’ ในลักษณะกึ่งนอกกึ่งใน ให้สอดคล้องกับโอกาสการสร้างสรรค์ในแนว ‘tropical architecture’

เดียวกับพื้นที่ที่เป็นชน ในงานของบริษัท ดีไซน์ 103 อินเทอร์เน็ตชั้นนำ จำกัด เช่น ที่อาคารศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เป็นต้น

5. สถาปนิกอีกส่วนหนึ่งเน้นการสร้างสรรค์ในแนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย ได้แก่ งามอาจ สาทรพันธ์ พิรัช เพชรเสวต อีรพล นิยม เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง ซึ่งมักให้ความสำคัญกับการใช้วัสดุท้องถิ่น วัสดุธรรมชาติ รวมทั้งการอิงรูปแบบองค์ประกอบและสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่น สถาปนิกงามอาจ สาทรพันธ์ ยังได้ให้ความสำคัญกับผลงานก่อสร้างที่เกิดจากการใช้ช่างท้องถิ่น โดยจัดเป็นเส้นให้ประชากรหนึ่งดังเช่นที่พบได้ในงานก่อสร้างวัดท้องถิ่นทั่วไป สถาปัตยกรรมในแนวท้องถิ่นร่วมสมัยย่อมสอดคล้องกับปัจจัยทางภูมิวัฒนธรรม ซึ่งศรีศักร วัลลิโภดม ได้ชี้ว่าการสร้างสรรค์ในยุคโลกาภิวัตน์

6. อย่างไรก็ตาม สถาปนิกที่ได้ให้สัมภาษณ์อีกส่วนหนึ่ง ได้มุ่งไปที่ปัจจัยอื่นนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะการไม่ยอมรับการใช้รูปแบบสัญลักษณ์ (icon) หรือรูปแบบประเพณีปฏิบัติใด ๆ ในการจัดผังหรือในการมุ่งสร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่น แต่ได้ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ในงานออกแบบสถาปัตยกรรมที่มุ่งการลดการใช้พลังงาน พร้อม ๆ กับเน้นการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าดังปรากฏในงานสร้างสรรค์ของ สถาปนิกสุนทร บุญญาธิการ ซึ่งได้นำเสนอ 'รูปแบบปิด' ทำนองเดียวกับ 'ตู้เย็น' ในการสร้างสภาวะน่าสบาย จึงเป็นการออกแบบในแนวคิดการเอาชนะธรรมชาติตามแนวคิดโลกตะวันตก พร้อม ๆ กับการอยู่กับธรรมชาติตามแนวคิดของคนตะวันออก การสร้างสรรค์ในแนวทางดังกล่าวจึงเป็นการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในมิติเทคโนโลยีอาคาร

7. นอกจากนี้ สถาปนิกอย่างอมตะ หลูไพบูลย์ และทวีติย์ วัชรากัย เทพาคำ ได้ให้สัมภาษณ์ในแนวทางที่ไม่ยึดติดกับแนวทางต่าง ๆ ข้างต้น แต่ต้องการให้ผลงานออกแบบเป็นการตอบโจทย์ที่พิจารณาจากบริบทของที่ตั้ง และความต้องการของผู้ใช้/ผู้อยู่อาศัย ของแต่ละโครงการเป็นสำคัญ แม้จะกล่าวได้ว่า งานออกแบบเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวท้องถิ่นร่วมสมัย แต่สถาปนิกอมตะ และทวีติย์ ก็ไม่ใช้รูปแบบสัญลักษณ์ (icon) ดังเดิมที่โดดเด่นอย่างรูปทรงของหลังคาท้องถิ่น เพียงแต่มีการนำองค์ประกอบท้องถิ่นมาปรับปรุงใหม่ในส่วนของการประดับ เช่น ลายปูนปั้นบนผนังและเพดาน ลวดลายกระเบื้องห้องน้ำ ฯลฯ

อาจสรุปได้ว่า การสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นที่นำไปสู่แนวทางบูรณาการทางวัฒนธรรมเป็นไปได้ในหลากหลายแนวทางการผสมผสาน นอกจากนี้ ยังมีแนวทางอื่น ๆ ที่สถาปนิกกลุ่มที่ให้สัมภาษณ์ไม่ได้กล่าวถึงในสาระสำคัญ ได้แก่ สถาปัตยกรรมในแนวชุมชนสมัยใหม่กับประเพณีสถาปัตยกรรมที่เป็นการขัดต่อฐานานุลักษณะ และสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

4.2.2 การสัมภาษณ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการที่มีบทบาทในวงวิชาการเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในบริบทของสังคมปัจจุบัน เป็นการสัมภาษณ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยที่ผู้ตอบทั้ง 5 ราย มีโอกาสตรึงตรองในการตอบข้อคำถามที่มีความซับซ้อนและแง่มุมทางวิชาการใน 7 ประเด็นด้วยกัน ซึ่งได้แก่

1. ความจำเป็นในการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมให้มีเอกลักษณ์ไทยสำหรับสังคมไทยที่มีลักษณะเป็นสังคมพหุลักษณะ
2. การออกแบบที่แสดงออกเอกลักษณ์ไทยในเชิงรูปธรรมโดยไม่นำรูปแบบ'ของสูง' (รูปแบบวัดและวัง) มาใช้ที่เป็นการขัดต่อฐานานุลักษณะ
3. ความคิดเห็นต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์
4. ความคิดเห็นต่อการนำรูปแบบเชิงสัญลักษณ์มาใช้กับอาคารสมัยใหม่ตามแนวคิดความเชื่อไตรภูมิ (กรณีอาคารรัฐสภาแห่งใหม่) และตามแนวที่มีการปรับให้ทันสมัย (กรณีอาคารศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์)
5. ความคิดเห็นต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมที่อิงกับสภาพภูมิอากาศเป็นหลักโดยไม่นำปัจจัยด้านรูปแบบเฉพาะ (style) มาร่วมพิจารณา
6. ลำพังการสร้างสรรคตามแนวสถาปัตยกรรมเขียวเพียงพอต่อการกำหนดลักษณะไทย/เอกลักษณ์ไทยหรือไม่โดยไม่นำมิติทางด้านรูปแบบเฉพาะมาพิจารณาในการออกแบบ
7. ความสำคัญของปัจจัยต่อไปนี้ต่อการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมสำหรับสังคมปัจจุบัน: การจัดผังและการจัดรูปอาคาร (planning & configuration) สัดส่วนหลังคาและอาคารในมิติ 'scale & proportion' องค์ประกอบและส่วนประดับในมิติ 'components, elements & ornaments' เมื่อมีการผสมผสาน 'ของเดิม' และ 'ของใหม่' เข้าด้วยกันโดยเฉพาะการแปรผันที่เกิด

จากความต้องการด้านการใช้สอย การสื่อสาร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ของสังคมปัจจุบัน

ในการตอบผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น ผู้ตอบได้ยึดข้อคำถามเหล่านี้เป็นเพียงแนวทางของโจทย์ โดยมักเบี่ยงเบนไปตามความสนใจหรือกรอบความคิดของผู้ตอบ อย่างไรก็ตามได้มีเนื้อหาซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ประเทศไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ร่วมอยู่ด้วย

บทสรุปจากการสัมภาษณ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์(พฤศจิกายน - ธันวาคม 2555)

การให้สัมภาษณ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักวิชาการได้พาถึงอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นภิวัตน์ และบูรณาการที่เกิดขึ้นที่เป็นการผสมผสานโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocalization) โดยมีประเด็นที่สรุปได้ดังนี้

1. สังคมไทยยุคใหม่เป็นองคาพยพของโลกาภิวัตน์ นั้นย่อมนำความหมายว่าโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ย่อมทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบควบคู่กันไป งานสถาปัตยกรรมย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทที่มีการเคลื่อนตัวไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งการใช้สอย การสื่อความหมาย และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีการหล่อหลอมจากอดีตสู่ความเป็นไปในปัจจุบัน

2. อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ แต่ละท้องถิ่นยังคงอัตลักษณ์ของตนเอง นำไปสู่พหุลักษณะทางวัฒนธรรม (cultural diversity) จากการที่แต่ละท้องถิ่นมีบริบทแวดล้อมเฉพาะ และเกิดวัฒนธรรมร่วม (cultural integration) ในระดับภูมิภาคตามภูมิภาคนิยม และนำไปสู่การเกิดเอกลักษณ์ในภาพรวม

3. แม้ว่าเอกลักษณ์จะมีอยู่จริง แต่เอกลักษณ์ย่อมแปรเปลี่ยนไปตามยุคสมัยตามปัจจัยต่าง ๆ ตามเงื่อนไขของสังคมวัฒนธรรมและเทคโนโลยี (สมชาติ จึงศิริอารักษ์, 2555) นั้นย่อมนำความหมายว่า ในภาพรวมท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรมระหว่างอิทธิพลโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ ด้วยเหตุที่ว่า ท้องถิ่นมีความผูกพันกับที่ตั้งและบริบทแวดล้อมที่มีลักษณะเฉพาะ จึงมีความคงที่ และมีภูมิฐาน

กระแสโลกาภิวัตน์ แนวบูรณาการที่เกิดขึ้นจึงเกิดจาก 'globalization' และ 'localization' ที่นำไปสู่ 'glocalization'

4. สถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocal architecture) เป็นสิ่งที่จะต้องมีการสร้างสรรค์ตามแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural integration) โดยเฉพาะการนำปัจจัยลักษณะนามธรรมมาใช้ (สมชาติ จิ่งสิริ-อารักษ์, 2555) การสร้างสรรค์อัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ในมิติการใช้สอยที่ตอบสนองต่อระบบสังคมและความเป็นอยู่ผ่านระบบพื้นที่ และองค์ประกอบของสถาปัตยกรรม (ต้น-ข้าว ปาณินท์, 2555; ม.ล. ปิยลดา ทวีปริงษ์พร, 2555) รวมถึงการอิงรูปแบบสัญลักษณ์ (icon) เพื่อการสื่อความหมาย โดยเฉพาะสำหรับอาคารสาธารณะที่มีความสำคัญระดับชาติ โดยในการใช้องค์ประกอบทางประเพณีต้องมีความรู้ความเข้าใจที่จะนำมาใช้ได้เหมาะสม (ม.ล. ปิยลดา ทวีปริงษ์พร, 2555)

5. การใช้รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (iconic design) กับอาคารสมัยใหม่ ให้มีการศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้มีการใช้อย่างเหมาะสม โดยให้มีการพัฒนาวิธีการในการนำมาประยุกต์ใช้ มากกว่าการนำมาใช้โดยตรง (อภิรดี เกษมสุข, 2555) ทั้งนี้ต้องเข้าใจว่ารูปแบบสัญลักษณ์ไม่มีส่วนทำให้ภาพรวมของการออกแบบดีขึ้น โดยงานออกแบบโดยรวมต้องมีคุณภาพดีพอ (สมชาติ จิ่งสิริอารักษ์, 2555) [การนำรูปแบบไทยไว้เคียงคู่กับอาคารสมัยใหม่ ดังปรากฏที่เป็นส่วนหลังคาทางเข้าโรงแรม ที่มีลักษณะซ้อนชั้นเพื่อสื่อลักษณะไทย จึงยังไม่จัดเป็นสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocal architecture)]

4.2.3 ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์โดยตรงและการสัมภาษณ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ในการสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ ประเด็นการสร้างงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นภิวัตน์ ไม่ได้เป็นหัวข้อซึ่งถูกพูดถึง โดยเฉพาะ หากแต่เป็นประเด็นซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการกล่าวถึงการสร้างเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ โดยจากมิติต่าง ๆ ที่สรุปไว้ข้างต้น มีอยู่ 2 มิติที่ถูกกล่าวถึง

โดยผู้ให้สัมภาษณ์มากกว่าประเด็นอื่นคือ มิติทางนามธรรม และมิติทางรูปธรรม โดยสำหรับมิติทางนามธรรม ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญเป็นลักษณะการสร้างสรรคซึ่งมีคุณค่าสูงสุด อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์คือ แนวทางอันหลากหลายของบูรณาการทางสถาปัตยกรรมที่สัมพันธ์กับทั้งกระบวนการโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นอาทิ มิติทางเทคโนโลยี มิติทางคุณภาพชีวิต นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์บางรายยังได้ให้ข้อคิดถึงประเด็นที่ละเอียดอ่อนในการสื่อความหมายของทั้งการออกแบบ และการใช้รูปทรงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับมิติทางสังคม

4.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์

4.3.1 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นด้วยของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

2 ระดับความคิดเห็นตามค่า:
 4.01 – 4.50 = มาก
 3.51 – 4.00 = ค่อนข้างมาก
 2.51 – 3.50 = ปานกลาง
 2.01 – 2.50 = ค่อนข้างน้อย
 1.51 – 2.00 = น้อย

การสอบถามสถาปนิกจำนวน 202 คน โดยการใช้แบบสอบถามที่ครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์จำนวน 31 ข้อ ตามรายละเอียดที่ได้กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดวิจัย ที่เป็นแนวคิดหลักๆ (key concepts) และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ปรากฏระดับความคิดเห็น² ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (ตาราง 4-2)

ตาราง 4-2 ระดับความคิดเห็นด้วยของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปต่อสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์

	$\bar{x}$	S.D.
1. ภายใต้โลกาภิวัตน์ที่โลกมีการพัฒนาสู่ความคล้ายคลึงกันมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องนำปัจจัยท้องถิ่นภิวัตน์มาร่วมบูรณาการ ซึ่งจะนำไปสู่บูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural integration)	3.99	.898
รากฐานทางความคิดแบบตะวันตกยังมีความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรม		
2. ความอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ ไม่ต่อต้านธรรมชาติ เช่น ไม่วางอาคารขวางตะวัน การยกได้สูงให้น้ำและลมผ่าน	4.31	.689
3. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่นำไปสู่การเกิดภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.97	.872
4. การมีส่วนร่วมของชุมชน/ผู้ใช้ ในกระบวนการสร้างสรรค์งานออกแบบ	4.12	.798

	$\bar{x}$	S.D.
ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ งานสถาปัตยกรรมอาจมีทิศทาง ของรูปแบบตามปัจจัยดังนี้		
5. ถูกกระแสโลกาภิวัตน์ครอบงำโดยสิ้นเชิงดังปรากฏทั่วไป	3.79	1.051
6. เกิดบูรณาการกับรากฐานความคิดตะวันออก (ตามข้อ 2-4)	3.69	.896
7. เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่งานสถาปัตยกรรมในแนว บูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นวิวัตน์ (glocal architecture)	3.79	.822
ปัจจัยที่มาของรูปแบบงานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณา- การโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นวิวัตน์ (ตามข้อ 7) พิจารณาได้ จาก		
8. บูรณาการกับรูปแบบสัญลักษณ์ (icon) ดั้งเดิม เพื่อผลทางด้านการ รับรู้และการยอมรับรูปแบบที่คุ้นเคย	3.35	.988
9. การนำรูปแบบสัญลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้กับอาคารสมัยใหม่ เพื่อ แสดงลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย	3.60	.921
10. การใช้วัสดุก่อสร้างในท้องถิ่นพร้อมวิธีการก่อสร้างที่มีภูมิ ปัญญาดั้งเดิม กับวัสดุจากเทคโนโลยีสมัยใหม่	4.19	.784
ปัจจัยที่มาของรูปแบบงานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณา- การดังกล่าว ยังพิจารณาได้จากการนำรูปแบบสิ่งของ เครื่องใช้ท้องถิ่นเพื่อบูรณาการกับรูปแบบอาคารสมัยใหม่ เช่น		
11. การนำรูปแบบจักสานของกระบี่ มาใช้กับอาคาร ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่าขอนแก่นในส่วนผนังรอบนอก	3.20	1.013
12. การนำรูปแบบเรือ ‘กอแระ’ มาเป็นแม่แบบสัญลักษณ์ของทรง หลังคาจั่วปลายโค้งที่โรงแรมทับแขก จังหวัดกระบี่	3.50	.871
13. ทั้งสองกรณีไม่ก่อให้เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรม แต่เป็นการ อ้างอิงที่มาเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับแนวคิดด้านรูปแบบ อาคาร	3.69	1.039

คำถามแรกสุดของแบบสอบถาม ซึ่งได้เสนอแนวคิดของงานวิจัยว่าภายใต้โลกาภิวัตน์ที่โลกมีการพัฒนาสู่ความคล้ายคลึงกันมากขึ้นนั้น จำต้องมีการนำปัจจัยท้องถิ่นเข้ามามีส่วนในการพิจารณาเพื่อนำไปสู่บูรณาการทางวัฒนธรรม กลุ่มสถาปนิกทั่วไปได้แสดงความเห็นด้วยในระดับค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.99 สำหรับประเด็นซึ่งสถาปนิกโดยรวมมีความเห็นด้วยระดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.31$) นั่นคือความเห็นต่อแนวคิดที่ว่าความอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ หรือการไม่ต่อต้านธรรมชาติ ในฐานะรากฐานทางความคิดแบบตะวันออกยังมีความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการออกแบบงานสถาปัตยกรรม

กลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นด้วยในระดับรองลงมาเล็กน้อย ($\bar{x} = 4.19$) ต่อการใช้วัสดุก่อสร้างที่ได้ในท้องถิ่นพร้อมวิธีการก่อสร้างที่มีการพัฒนาภูมิปัญญาดั้งเดิม กับวัสดุจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทั้งนี้ตัวอย่างที่นำเสนอในแบบสอบถามคือ การใช้หลังคาแผ่นไม้ร่วมกับระแนงไม้เหนือพื้นที่ซึ่งเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ภายในและภายนอกอาคาร (พื้นที่สีเขียว)

ในลำดับถัดมา กลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมของชุมชน/ผู้ใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์งานออกแบบที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิด และแนวทางการบูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural integration) ($\bar{x} = 4.12$) และสถาปนิกเห็นด้วยในระดับใกล้เคียงต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่การเกิดภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.97$) โดยทั้งสองประเด็นนี้เป็นส่วนหนึ่งของคำถามที่ว่า รากฐานทางความคิดแบบตะวันออกควรมีความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมมากน้อยเพียงใด

ทั้งนี้ต่อประเด็นที่ว่า ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์งานสถาปัตยกรรมอาจมีทิศทางเช่นใด กลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นด้วยว่าสถาปัตยกรรมอาจถูกกระแสโลกาภิวัตน์ครอบงำโดยสิ้นเชิงดังที่ปรากฏอยู่ทั่วไป ($\bar{x} = 3.97$) ในขณะเดียวกันสถาปนิกก็เห็นด้วยว่า สถาปัตยกรรมอาจเกิดบูรณาการกับรากฐานความคิดแบบตะวันออก ($\bar{x} = 3.69$) และเกิดบูรณาการทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่งานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ (glocal architecture) ($\bar{x} = 3.79$)

ในด้านซึ่งเกี่ยวกับบริบทเป็นอีกประเด็นหนึ่งซึ่งกลุ่มสถาปนิกทั่วไปแสดงความเห็นด้วยในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้ได้แก่คำถามต่อบริบทเชิงกายภาพที่ว่า ในพื้นที่ที่มีงานสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยปรากฏอยู่ทั่วไป งานออกแบบสำหรับสังคมปัจจุบันย่อมจะต้องสะท้อนลักษณะไทยจากบริบทเฉพาะนั้น ๆ ($\bar{x} = 3.86$) โดยรวมถึงคำถามต่อบริบททางสังคมที่ว่า ในสภาพของสังคมไทยที่กำลังกลายเป็นสังคมแบบพหุลักษณะ

	$\bar{x}$	S.D.
ปัจจัยดั้งเดิมที่นำมาบูรณาการให้สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ มีอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยมีความชัดเจนในมิตินามธรรม รูปธรรม และสุนทรียภาพแตกต่างกัน ขอให้พิจารณา ความเหมาะสมของปัจจัยดั้งเดิม ใน 3 ประการดังนี้		
14. รูปแบบการจัดผังและการจัดรูปอาคาร ในมิติ "planning & configuration" จากการวางผังที่มีทิศทางแนวกั้น ลำดับ และระดับ และการสร้างมวลในการก่อรูปและการจัดกลุ่ม	3.64	.915
15. องค์ประกอบและส่วนประดับ ในมิติ "components, elements & configurations" เป็นการสร้างสรรค์รูปลักษณ์จากองค์ประกอบและส่วนประดับ/ ส่วนประณีตสถาปัตยกรรมที่ผ่านการคัดเลือก การจัดการใช้วัสดุอย่างเหมาะสม	3.62	.896
16. สัดส่วนหลังคาและอาคารในมิติ "scale & propotion" ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะมากที่เชื่อมโยงกับสุนทรียภาพที่เหมาะสมสำหรับการสร้าง "กลิ่นอาย" ของสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเฉพาะ	3.90	.938
17. การนำปัจจัยดั้งเดิมมาใช้เป็นการพยายามบูรณาการ 'ของเดิม' กับ 'ของใหม่' ซึ่งอาจมีความไม่เหมาะสมด้วยเหตุที่ต้องพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น ด้านประเภทอาคาร ด้านการสื่อสารที่แสดงถึง 'จุดยืน' ของงานสถาปัตยกรรม ด้านความสอดคล้องกับบริบท เป็นต้น	3.90	.804
18. ในพื้นที่ที่มีงานสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยปรากฏเป็นบริบทเฉพาะอยู่ทั่วไป งานออกแบบอาคารสำหรับสังคมปัจจุบันย่อมจะต้องสะท้อนลักษณะไทยจากบริบทเฉพาะนั้น ๆ	3.86	.829
19. ในสภาพของสังคมไทยที่กำลังกลายเป็นสังคมแบบพหุลักษณะมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องสร้างสรรค์ลักษณะไทยแบบผสมผสานจากปัจจัยบริบทสังคมไทย	3.87	.788

		Mean	SD
เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสำคัญของยุคโลกาภิวัตน์ การสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่จึงมีประเด็นแนวทางที่ต้องพิจารณาดังนี้			
20.	การประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญาไทยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างผสมผสาน	3.84	.935
21.	กำหนดให้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลักโดยไม่ต้องคำนึงถึงอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยในอดีต ด้วยมุ่งสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่ในมิติเทคโนโลยี	2.96	1.069
22.	การนำแต่รูปแบบสัญลักษณ์มาใช้เพื่อสื่อถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่น โดยใช้กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะวัสดุและโครงสร้างสมัยใหม่ เช่น ที่หลังคาของอาคารศูนย์การประชุมเอกประสงค์ กาญจนภิเษก จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีรูปทรงที่อิงจาก 'กูบ' ฯลฯ	3.36	.964
23.	การปรับปรุงอาคารเก่าสำหรับการใช้สอยใหม่ตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เช่น จากเรือนไทยเป็นโรงแรมหรูขนาดเล็ก (boutique hotel) จากบ้านร้านค้าไม้ (ที่อำเภอเชียงคาน) เป็นที่พักนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ฯลฯ	3.66	.891
การออกแบบที่มีการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาวางเคียงคู่กับรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่			
24.	ในรูปแบบที่เป็นองค์ประกอบที่มีการใช้สอยต่อเนื่องกัน เช่น ชุมทางเข้าหลังคาจั่วซ้อนชั้นหน้าโรงแรมอาคารทันสมัย ฯลฯ	3.04	.984
25.	ในรูปแบบที่เป็นซุ้มหรือศาลาแยกต่างหาก แต่อยู่ใกล้กัน เช่น ศาลาไทยทรงจัตุรมุข หน้าอาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	3.07	1.029

มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องสร้างสรรค์ลักษณะไทยแบบผสมผสานจากปัจจัยบริบทสังคมไทย ($\bar{x}$ = 3.87)

ในด้านของปัจจัยที่มาของรูปแบบงานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภูมิตั้งกลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นด้วยกับปัจจัยแต่ละด้านแตกต่างกันไป โดยสถาปนิกเห็นด้วยกับแนวบูรณาการกับรูปแบบสัญลักษณ์ (icon) ดั้งเดิมเพื่อผลทางด้านการรับรู้และการยอมรับรูปแบบที่คุ้นเคย ($\bar{x}$ = 3.35) สถาปนิกเห็นความสำคัญหากเป็นการนำรูปแบบสัญลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้กับอาคารสมัยใหม่เพื่อแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย ($\bar{x}$ = 3.60) สถาปนิกเห็นด้วยกับการนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นเพื่อบูรณาการกับรูปแบบอาคารสมัยใหม่ โดยมีความแตกต่างกันเล็กน้อยสำหรับตัวอย่างการนำรูปแบบจักสานของ 'กระติ๊บ' มาใช้กับผนังอาคาร ($\bar{x}$ = 3.20) และตัวอย่างการนำรูปแบบเรือ 'กอแระ' มาเป็นแม่แบบของหลังคาอาคาร ($\bar{x}$ = 3.50) อย่างไรก็ตาม สำหรับทั้งสองกรณี กลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นว่าไม่ได้ก่อให้เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรม แต่เป็นการอ้างอิงที่มาเพื่อเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับแนวคิดด้านรูปแบบอาคาร โดยมีความเห็นเฉลี่ย 3.69

ในด้านของความเหมาะสมของปัจจัยดั้งเดิมที่อาจนำมาบูรณาการในงานออกแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ให้อัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยมีความชัดเจน ในมิตินามธรรม รูปธรรม และสุนทรียภาพนั้น กลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องของสัดส่วน (scale and proportion) ของหลังคาและอาคาร ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะอันเชื่อมโยงกับสุนทรียภาพที่ช่วยสร้าง 'กลิ่นอาย' ของสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ($\bar{x}$ = 3.90) สถาปนิกเห็นด้วยในระดับที่ใกล้เคียงกันในเรื่องของการจัดผังและการจัดรูปอาคาร (planning and configuration) และในเรื่องขององค์ประกอบและส่วนประดับ (components, elements and ornaments) โดยมีความเห็นเฉลี่ย 3.64 และ 3.62 ตามลำดับ ทั้งนี้การวางผังและจัดรูปอาคารหมายถึงการวางผังที่มีแกนลำดับและระดับรวมทั้งการสร้างมวลและจัดกลุ่มอาคาร ส่วนองค์ประกอบและส่วนประดับหมายถึงการสร้างสรรครูปลักษณะจากองค์ประกอบและส่วนประดับ/ส่วนประณีตสถาปัตยกรรมอย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม กลุ่มสถาปนิกทั่วไปค่อนข้างเห็นด้วยว่าการนำปัจจัยดั้งเดิมที่ได้กล่าวมานี้มาใช้ย่อมเป็นบูรณาการ 'ของเดิม' กับ 'ของใหม่' ซึ่งอาจมีความไม่เหมาะสมด้วยเหตุที่ต้องพิจารณาพร้อมกับปัจจัยอื่นๆ ด้วย เช่น ด้านประเภทอาคาร ด้านการสื่อสารถึงความหมายของตัวสถาปัตยกรรม และความสอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อม

โดยในประเด็นนี้กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความเห็นเฉลี่ย 3.90

ในมิติทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ของยุคโลกาภิวัตน์ และมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย สมัยใหม่ กลุ่มสถาปนิกทั่วไปได้แสดงความเห็นแตกต่างกันหลายระดับ โดยสถาปนิก เห็นด้วยค่อนข้างมากกว่า ควรมีการประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญาไทยเข้ากับ เทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างผสมผสาน ($\bar{x}$ = 3.84) นอกจากนี้สถาปนิกเห็นด้วยในระดับ รองลงมาถึงการนำเอารูปแบบสัญลักษณ์มาใช้สื่อถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นโดยใช้ร่วมกับ เทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะวัสดุและโครงสร้างสมัยใหม่ ($\bar{x}$ = 3.36) อย่างไรก็ตาม สถาปนิกแสดงความเห็นด้วยในระดับปานกลาง หากมุ่งสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทย สมัยใหม่ในมิติเทคโนโลยีอาคาร โดยกำหนดให้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลักโดยไม่ คำนึงถึงอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยในอดีต ($\bar{x}$ = 2.96)

กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความเห็นด้วยน้อยกับการออกแบบที่มีการนำรูปแบบ สถาปัตยกรรมไทยมาวางเคียงคู่กับรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ทั้งในรูปแบบที่เป็น องค์ประกอบที่มีการใช้สอยต่อเนื่องกัน เช่น ชุมทางเข้าหลังคาจั่วซ้อนชั้นหน้าโรงแรม ทันสมัย ($\bar{x}$ = 3.04) หรือในรูปแบบที่เป็นชุมหรือศาลาแยกต่างหาก แต่อยู่ใกล้กับอาคาร ทันสมัย ($\bar{x}$ = 3.07)

กลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นด้วยน้อยลงไปอีกเล็กน้อยสำหรับการออกแบบสถาปัตย- กรรมในแนวประเพณีที่จัดเป็นการละเมิดฐานานุลักษณะ ทั้งการนำรูปแบบสถาปัตย- กรรมประเภทวัดมาใช้กับอาคารประเภทโรงแรม หรือการนำรูปแบบสถาปัตยกรรม ประเภทวังมาใช้กับอาคารประเภทพักอาศัยทั่วไป ($\bar{x}$ = 3.02) อย่างไรก็ตาม สถาปนิกมี ความเห็นระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.84) เกี่ยวกับการออกแบบอาคารทางศาสนาให้มีลักษณะ ที่เรียบง่ายมากขึ้นที่เป็นการละเลยฐานานุลักษณะ ส่วนกรณีซึ่งการออกแบบอาคารทาง ศาสนามีการใช้รูปแบบของอาคารต่างศาสนา ทั้งในกรณีซึ่งอาคารทางพุทธศาสนามี รูปแบบอาคารคริสต์ศาสนาหรือ ในทางกลับกัน โดยสถาปนิกมีค่าความเห็นเฉลี่ย 2.81 และ 2.80 ตามลำดับ

สำหรับกรณีซึ่งเป็นการปรับปรุงอาคารเก่าสำหรับการใช้สอยใหม่ตามแนว เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เช่น จากเรือนไทยเป็นโรงแรมหรูขนาดเล็ก (boutique hotel) จาก บ้านร้านค้าไม้ เป็นที่พักนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นว่ามีความเห็น ด้วยค่อนข้างมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.66

ท้ายสุด กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีระดับความเห็นด้วยระดับปานกลางเกี่ยวกับว่า

ทั้งนี้ ผลการประเมินความคิดเห็นของสถาปนิก จำนวน 202 คน ใน 31 ข้อ
คำถาม ปรากฏระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.52 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
เท่ากับ .424 ซึ่งบ่งบอกถึงความเห็นพ้องกัน

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว (multivariate analysis) เพื่อลดจำนวนตัวแปร โดยผ่านกระบวนการการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร และสร้างตัวแปรรวมใหม่ที่เรียกว่า **องค์ประกอบ (factor)** กล่าวคือ เป็นการนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงมารวมกันเป็นองค์ประกอบ การวิเคราะห์องค์ประกอบ จึงเป็นเทคนิคทางสถิติเพื่อรวมกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน งานวิจัยนี้ได้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบในเชิงสำรวจเพื่อค้นหาโครงสร้างของตัวแปรว่า มีองค์ประกอบรวมอะไรบ้าง แต่ละองค์ประกอบ ประกอบด้วยตัวแปรอะไรบ้าง แต่ละตัวแปรมี**ค่าน้ำหนัก (factor loading)** หรืออัตราความสัมพันธ์กับองค์ประกอบมากน้อยเพียงใด

(ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์) จะรวมกันเป็นองค์ประกอบร่วมกันที่มีความหมายที่สื่อความเข้าใจได้ ทั้งนี้ พิจารณาได้จากค่าใน 'Rotated Component Matrix' จากการวิเคราะห์ด้วย SPSS

นอกจากองค์ประกอบที่ประกอบด้วยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันกับองค์ประกอบตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ยังต้องพิจารณาค่าความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบในบริบทของความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด โดยที่ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบแต่ละตัวมากน้อยต่างกัน จึงต้องมีการพิจารณาค่าความแปรผันของตัวแปรทั้งหมดในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งเรียกว่า ค่าไอเกน (Eigen Value) องค์ประกอบรวม (common factor) ที่ได้เป็นองค์ประกอบแรก จะเป็นองค์ประกอบที่แยกความแปรผันของตัวแปรออกมาจากองค์อื่นได้มากที่สุด จึงมีตัวแปรรวมอยู่มากที่สุด และมีค่าไอเกนมากตามด้วย ความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบจึงพิจารณาได้จากค่าร้อยละของค่าความแปรผัน (percentage of variance) ซึ่งเป็นไปตามค่าไอเกน หรือผลรวมของน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละตัวแปรในองค์ประกอบนั้น

จากการสอบถามถึงประเด็นสถาบันตยกรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นที่ปรากฏในสาระสำคัญของคำถามจำนวน 31 ข้อ ซึ่งตอบโดยกลุ่มสถาบันกทวไปจำนวน 202 คน ในการแสดงความคิดเห็น 5 ระดับ โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ดังกล่าวข้างต้นปรากฏผลการวิเคราะห์ 10 องค์ประกอบตามลำดับความสำคัญที่พิจารณาจากค่าร้อยละของค่าความแปรผันประกอบกับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ($\geq \pm 0.40$) ดังนี้ (ตาราง 4-3)

ตาราง 4-3 การวิเคราะห์องค์ประกอบความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปเกี่ยวกับ
 สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นวิวัฒน์

	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ ³	
องค์ประกอบที่ 1 บุรณาการความคิดแบบตะวันตกและปัจจัย บริบทของถิ่นที่ตั้ง (ร้อยละ 9.57 ของค่าความแปรผัน) ⁴		³ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละตัวแปรแสดงอัตราความสัมพันธ์กับองค์ประกอบนั้น ๆ
ความสำคัญของรากฐานความคิดตะวันตก		⁴ ค่าร้อยละของค่าความแปรผันของแต่ละองค์ประกอบแสดงความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบ จากการพิจารณาค่าความแปรผันของตัวแปรทั้งหมดในแต่ละองค์ประกอบในกระบวนการแยกความแปรผันของตัวแปรออกมาจากองค์ประกอบอื่น ตัวแปรใดมีน้ำหนักในองค์ประกอบใดมาก ให้จัดตัวแปรนั้นในองค์ประกอบนั้น
- ประเด็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม	.788	
- ประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชน/ผู้ใช้	.772	
- ประเด็นความอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ	.739	
ความจำเป็นต้องนำปัจจัยท้องถิ่นมาร่วมบูรณาการกับโลกาภิวัตน์	.630	
บูรณาการวัสดุ วิธีการก่อสร้างอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	.472	
องค์ประกอบที่ 2 อาคารทางศาสนากับรูปแบบต่างศาสนา (ร้อยละ 7.32 ของค่าความแปรผัน)		
อาคารทางคริสต์ศาสนาแต่มีรูปแบบอาคารทางพุทธศาสนา	.888	
อาคารทางพุทธศาสนาแต่มีรูปแบบอาคารทางคริสต์ศาสนา	.886	
องค์ประกอบที่ 3 ลักษณะไทยจากบูรณาการบริบทในมิติต่างๆ (ร้อยละ 6.7 ของค่าความแปรผัน)		
การปรับปรุงอาคารเก่าสำหรับการใช้สอยใหม่	.587	
บูรณาการของเดิมกับของใหม่ อาจมีความไม่เหมาะสมเพราะต้องพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ด้วย	.582	
การสร้างลักษณะไทยแบบผสมผสานจากปัจจัยบริบทสังคมไทยแบบพหุลักษณะ	.573	

การสะท้อนลักษณะไทยจากบริบทเฉพาะซึ่งมีงาน	
สถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยปรากฏอยู่ทั่วไป	.526
การใช้รูปแบบสัญลักษณ์เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นโดย	
ใช้กับวัสดุและโครงสร้างสมัยใหม่	.432
องค์ประกอบที่ 4 บุรณาการด้วยการประยุกต์สัญลักษณ์ไทย/	
ลักษณะไทย	
(ร้อยละ 6.62 ของค่าความแปรผัน)	
การนำรูปแบบสัญลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้กับอาคารสมัยใหม่	
เพื่อแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่น	.763
บุรณาการกับรูปแบบสัญลักษณ์ (icon) ดั้งเดิมเพื่อผล	
ทางด้านการรับรู้และยอมรับรูปแบบที่คุ้นเคย	.686
การประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญาไทยกับเทคโนโลยี	
อย่างผสมผสาน	.601
องค์ประกอบที่ 5 บุรณาการด้วยปัจจัยดั้งเดิมของ	
สถาปัตยกรรมไทยประเพณี/ท้องถิ่น	
(ร้อยละ 6.48 ของค่าความแปรผัน)	
รูปแบบการจัดผังและการจัดรูปอาคาร (planning &	
configuration)	.752
องค์ประกอบและส่วนประดับ (components, elements &	
ornaments)	.706
สัดส่วนหลังคาและอาคารในมิติ 'scale & proportion'	.696
องค์ประกอบที่ 6 การละเมิดฐานานุลักษณะของสถาปัตยกรรม	
ในแนวไทยประเพณี	
(ร้อยละ 6.27 ของค่าความแปรผัน)	
การนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเภทวังมาใช้กับอาคาร	
ประเภทพักอาศัยทั่วไป	.931
การนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเภทวัดมาใช้กับอาคาร	
ประเภทโรงแรม	.912

องค์ประกอบที่ 7 การคำนึง/ไม่คำนึงถึงอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ ไทยจากอดีต

(ร้อยละ 6.25 ของค่าความแปรผัน)

ลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่อาจเป็น

อุปสรรคต่อการพัฒนาสถาปัตยกรรมในยุคใหม่	.828
การมุ่งสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยในมิติเทคโนโลยี โดยไม่	
คำนึงถึงอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยในอดีต	.693
การออกแบบอาคารทางศาสนาให้มีลักษณะเรียบง่ายมาก	
ขึ้นจัดเป็นการละเลยฐานานุลักษณ์	.545

องค์ประกอบที่ 8 การขาดบูรณาการทางวัฒนธรรม/ บูรณาการที่เหมาะสม

(ร้อยละ 5.95 ของค่าความแปรผัน)

การนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาวางเคียงคู่กับรูปแบบ	
สถาปัตยกรรมสมัยใหม่	
- ในกรณีที่เป็นซุ้มหรือศาลาแยกต่างหาก แต่อยู่ใกล้	
กัน เช่น ศาลาทรงไทย	.634
- ในกรณีที่เป็นองค์ประกอบที่มีการใช้สอยต่อเนื่องกัน	
เช่น ซุ้มทางเข้าหน้าอาคารทันสมัย	.599
ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์งานสถาปัตยกรรมอาจมีทิศทาง	
ของรูปแบบที่ถูกระแสโลกาภิวัตน์ครอบงำโดย	
สิ้นเชิงดังที่ปรากฏอยู่ทั่วไป	.522

องค์ประกอบที่ 9 การนำปัจจัยท้องถิ่นวัดน์มาร่วมบูรณาการ กับโลกาภิวัตน์

(ร้อยละ 5.89 ของค่าความแปรผัน)

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์งานสถาปัตยกรรมอาจมีทิศทาง	
ของรูปแบบตามปัจจัยดังต่อไปนี้	
- เกิดบูรณาการกับรากฐานความคิดแบบตะวันออก	.868

- เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่งานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นจากปัจจัยบริบทของพื้นที่ตั้งประกอบกับรากฐานความคิดตะวันตก
- .841

องค์ประกอบที่ 10 บูรณาการจากรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ (ร้อยละ 5.83 ของค่าความแปรผัน)

- การนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นเพื่อบูรณาการกับรูปแบบอาคารสมัยใหม่:
- การนำรูปแบบเรือ 'กอแระ' มาเป็นแม่แบบหลังคา .764
 - การนำรูปแบบจักสานของ 'กระติ๊บ' มาใช้กับผนังอาคาร .749
 - การนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นมาบูรณาการกับรูปแบบอาคารสมัยใหม่ไม่ก่อให้เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรม แต่เป็นเพียงการอ้างอิงเพื่อสร้างความชอบธรรมให้รูปแบบอาคาร
- .592

องค์ประกอบที่ 1 บูรณาการความคิดแบบตะวันตกและปัจจัยบริบทของพื้นที่ตั้ง (ร้อยละ 9.57 ของค่าความแปรผัน)

บูรณาการความคิดแบบตะวันตกและปัจจัยบริบทของพื้นที่ตั้ง ถือเป็นองค์ประกอบที่มีความโดดเด่นสูงสุดจากทั้ง 10 องค์ประกอบในการสร้างงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ ทั้งนี้รากฐานความคิดตะวันตกทั้ง 3 ประการ ได้แก่ การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม และการอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ เป็นตัวแปรซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงเป็นพิเศษ ตัวแปรนี้อาจถือเป็นส่วนหนึ่งของตัวแปรถัดมาคือปัจจัยท้องถิ่นซึ่งมีความจำเป็นต้องนำมาบูรณาการกับกระบวนการโลกาภิวัตน์ ตัวแปรสุดท้ายขององค์ประกอบแรกนี้ได้ชี้ไปที่บูรณาการระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเรื่องของวัสดุและวิธีการก่อสร้าง ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

องค์ประกอบที่ 2 อาคารทางศาสนากับรูปแบบต่างศาสนา

(ร้อยละ 7.32 ของค่าความแปรผัน)

องค์ประกอบที่ 2 นี้มีความเฉพาะเจาะจงกับประเภทอาคารทางศาสนาและรูปแบบ โดยมีความเกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เพราะเกิดความเปลี่ยนแปลงของอาคารทางพุทธศาสนาซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมในแนวไทยประเพณีที่เคยมีความเด่นชัดทั้งในเรื่องของการใช้สอยและรูปลักษณ์ สำหรับตัวแปรแรกคือการที่อาคารทางคริสต์ศาสนามีรูปแบบทางพุทธศาสนา และตัวแปรที่สองคืออาคารทางพุทธศาสนามีรูปแบบทางคริสต์ศาสนา ทั้งสองแนวทางมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกันมาก

องค์ประกอบที่ 3 ลักษณะไทยจากบูรณาการบริบทในมิติต่างๆ

(ร้อยละ 6.7 ของค่าความแปรผัน)

สถาปนิกคำนึงถึงการสร้างลักษณะไทยจากบูรณาการบริบทในมิติต่างๆ โดยการปรับปรุงอาคารเก่าสำหรับการใช้สอยใหม่ถือเป็นตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด อย่างไรก็ดี ข้อค้ำใจว่าบูรณาการของใหม่และของเดิมอาจมีความไม่เหมาะสมด้วยปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ เป็นตัวแปรซึ่งมีน้ำหนักใกล้เคียงกัน นอกจากนี้บูรณาการทางบริบทในมิติต่างๆ ยังประกอบด้วยตัวแปรทางสังคมและทางกายภาพ ซึ่งคือการสร้างลักษณะไทยแบบผสมผสานจากสังคมพหุลักษณะ และการสะท้อนลักษณะไทยจากบริบทที่มีเอกลักษณ์ไทยปรากฏอยู่ทั่วไป ในองค์ประกอบที่ 3 นี้ การใช้รูปแบบสัญลักษณ์เพื่อแสดงอัตลักษณ์ท้องถิ่นร่วมกับวัสดุและโครงสร้างสมัยใหม่ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด

องค์ประกอบที่ 4 บูรณาการด้วยการประยุกต์สัญลักษณ์ไทย/ลักษณะ

ไทย (ร้อยละ 6.62 ของค่าความแปรผัน)

การประยุกต์ใช้สัญลักษณ์ไทยหรือลักษณะไทยเป็นอีกองค์ประกอบของบูรณาการความเป็นท้องถิ่นในสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรการใช้สัญลักษณ์ท้องถิ่นดั้งเดิม (icon) กับอาคารสมัยใหม่ ทั้งเพื่อแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และเพื่อผลทางด้านการรับรู้และยอมรับต่อรูปแบบที่คุ้นเคย นอกจากนี้การผสมผสานลักษณะไทยหรือภูมิปัญญาไทยกับเทคโนโลยียังถือเป็นอีกตัวแปรที่มีความสำคัญต่อบูรณาการทางวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 5 บุรณาการด้วยปัจจัยดั้งเดิมของสถาปัตยกรรมไทย ประเพณี/ท้องถิ่น

(ร้อยละ 6.48 ของค่าความแปรผัน)

ปัจจัยดั้งเดิมต่าง ๆ ของสถาปัตยกรรมไทยเป็นองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมอีกปัจจัยในงานออกแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ให้มีอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทย โดยบูรณาการในแนวทางนี้ประกอบด้วยตัวแปร 3 ประการ ซึ่งถูกจัดอยู่ในกลุ่มคำถามเดียวกันในแบบสอบถาม คือ รูปแบบการจัดผังและการจัดรูปอาคารในมิติ 'planning & configuration' องค์ประกอบและส่วนประดับ ในมิติ 'components, elements & ornaments' และสุดท้ายคือสัดส่วนหลังคาและอาคารในมิติ 'scale & proportion' ตัวแปรทั้งสามนี้แม้จะมีค่านำหนักองค์ประกอบไม่ต่างกันมากนัก แต่ในการนำไปสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมจำต้องคำนึงถึงมิติทางนามธรรม รูปธรรม และสุนทรียภาพที่แตกต่างกัน

องค์ประกอบที่ 6 การละเมิดฐานานุลักษณะของสถาปัตยกรรมในแนว ไทยประเพณี

(ร้อยละ 6.27 ของค่าความแปรผัน)

องค์ประกอบที่ 6 นี้มีความเฉพาะเจาะจงกับการละเมิดฐานานุลักษณะของสถาปัตยกรรมในแนวประเพณีประเภทวังและวัด ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์มีการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมดังกล่าวมารองรับกับการใช้สอยสมัยใหม่เพื่อเสริมภาพลักษณ์ทางสังคม หรือด้วยเหตุผลทางธุรกิจ โดยองค์ประกอบนี้ประกอบด้วยตัวแปรการนำสถาปัตยกรรมประเภทวังมาใช้กับอาคารประเภทพักอาศัยทั่วไป และการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเภทวัดมาใช้กับอาคารประเภทโรงแรม ตัวแปรทั้งสองมีค่านำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกัน

องค์ประกอบที่ 7 การคำนึง/ไม่คำนึงถึงอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยจากอดีต

(ร้อยละ 6.25 ของค่าความแปรผัน)

การไม่คำนึงถึงอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยอาจเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความคิดเห็นต่อสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ โดยประกอบด้วยตัวแปร 3 ประการซึ่งมีที่มาจากกลุ่มคำถามของแบบสอบถามที่ต่างกันออกไป ทั้งนี้ตัวแปรแรกคือข้อคำนึงว่าลักษณะไทยอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ตัวแปรถัดมาคือการมุ่งสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยในมิติเทคโนโลยีแต่เพียงอย่างเดียว และ

4.4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มคนทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์

4.4.1 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นด้วยของกลุ่มคนทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

การสอบถามคนทั่วไป จำนวน 316 คน โดยการใช้แบบสอบถามจำนวน 23 ข้อที่ครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ ตามรายละเอียดที่ได้กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดวิจัย ที่เป็นแนวคิดหลัก ๆ (key concepts) และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ปรากฏระดับความคิดเห็น⁵ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (ตาราง 4-4)

⁵ ระดับความคิดเห็นตามค่า:
 4.01 – 4.50 = มาก
 3.51 – 4.00 = ค่อนข้างมาก
 2.51 – 3.50 = ปานกลาง
 2.01 – 2.50 = ค่อนข้างน้อย
 1.51 – 2.00 = น้อย

ตาราง 4-4 ระดับความคิดเห็นด้วยของกลุ่มคนทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้อิทธิพลโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์

	$\bar{x}$	S.D.
1. ภายใต้โลกาภิวัตน์ที่โลกมีการพัฒนาสู่ความคล้ายคลึงกันมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องนำปัจจัยท้องถิ่นภิวัตน์มาร่วมบูรณาการ ซึ่งจะนำไปสู่บูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural integration)	3.87	.814
2. การผสมผสานระหว่างรูปแบบดั้งเดิมในอดีตกับรูปแบบใหม่ในปัจจุบันในงานสถาปัตยกรรมสำหรับสังคมสมัยใหม่เป็นไปในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์	3.83	.842
3. การนำรูปแบบสัญลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้กับอาคารสมัยใหม่เพื่อแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย	3.88	.879

การนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นเพื่อบูรณาการกับรูปแบบอาคารสมัยใหม่ เช่น

4. การนำรูปแบบจักสานของกระติบ มาใช้กับอาคารห้ำ

	สรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่าขอนแก่น ในส่วนผนังรอบนอก	3.82	.941
5.	การนำรูปแบบเรือ ‘กอแระ’ มาเป็นแม่แบบสัญลักษณ์ของทรง หลังคาจั่วปลายโค้งที่โรงแรมทับแขก จังหวัดกระบี่	3.87	.853
6.	ทั้งสองกรณีไม่ก่อให้เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรม แต่เป็น การอ้างอิงที่มาเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับแนวคิดด้าน รูปแบบอาคาร	3.62	.940
7.	ในพื้นที่ที่มีงานสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยปรากฏ เป็นบริบทเฉพาะอยู่ทั่วไป งานออกแบบอาคารสำหรับ สังคมปัจจุบันย่อมจะต้องสะท้อนลักษณะไทยจากบริบท เฉพาะนั้น ๆ	3.84	.813
8.	ในสภาพของสังคมไทยที่กำลังกลายเป็นสังคมแบบพหุ- ลักษณะมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องสร้างสรรค์ลักษณะไทยแบบผสมผสานจาก ปัจจัยบริบทสังคมไทย	3.96	.800
แนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัยเกิดขึ้นได้จาก			
9.	การมีส่วนร่วมของชุมชน	3.97	.922
10.	การพิจารณาปัจจัยภูมิวัฒนธรรม/ความเป็นชุมชนดั้งเดิม	4.12	.810
11.	ทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนและปัจจัยบริบทภูมิวัฒนธรรม พร้อม ๆ กับกระแสโลกาภิวัตน์	4.08	.768
เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นปัจจัยขับเคลื่อนการ เปลี่ยนแปลงสำคัญของยุคโลกาภิวัตน์ การ สร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่จึง มีประเด็นแนวทางที่ต้องพิจารณา ดังนี้			
12.	การประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญาไทยกับเทคโนโลยี สมัยใหม่อย่างผสมผสาน	4.04	.782
13.	กำหนดให้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลักโดยไม่ต้องคำนึงถึง อัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยในอดีต ด้วยมุ่งสร้างสรรค์ เอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่ในมิติเทคโนโลยี	3.37	1.129
14.	การนำแต่รูปแบบสัญลักษณ์มาใช้เพื่อสื่อถึงอัตลักษณ์		

สุดท้ายการละเลยฐานานุลักษณะในการออกแบบอาคารทางศาสนาด้วยลักษณะเรียบง่ายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จากแบบสอบถามกลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีทรรศนะเห็นด้วยน้อยหากการมุ่งสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ไม่มีการคำนึงถึงอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ไทยในอดีต องค์ประกอบที่ 7 นี้จึงสามารถพิจารณาได้ว่าเป็นองค์ประกอบด้านการคำนึงหรือไม่คำนึงถึงลักษณะความเป็นไทยดังกล่าว

องค์ประกอบที่ 8 การขาดบูรณาการทางวัฒนธรรม/ บูรณาการที่เหมาะสม (ร้อยละ 5.95 ของค่าความแปรผัน)

หนึ่งในองค์ประกอบของความคิดเห็นอันมีผลต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์คือ การขาดบูรณาการทางวัฒนธรรม หรือการขาดบูรณาการที่เหมาะสม ซึ่งสถาปนิกมีข้อคำนึงว่ามีความเป็นไปได้ที่งานสถาปัตยกรรมอาจมีทิศทางของรูปแบบที่ถูกกระแสโลกาภิวัตน์ครอบงำอย่างสิ้นเชิง หรืออาจมีบูรณาการอย่างไม่เหมาะสม หรือขาดความลึกซึ้ง เช่น การนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาวางเคียงคู่กับรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่โดยไม่ได้มีการผสมผสานให้สอดคล้องกัน โดยมีตัวอย่างในกรณีที่เป็นการจัดวางซุ้มหรือศาลาไทยใกล้กับอาคารสมัยใหม่ และในกรณีที่เป็นการออกแบบซุ้มทางเข้าหน้าอาคารทันสมัยในรูปแบบหลังคาจั่วซ้อนขึ้น

องค์ประกอบที่ 9 การนำปัจจัยท้องถิ่นมาร่วมบูรณาการ กับโลกาภิวัตน์ (ร้อยละ 5.89 ของค่าความแปรผัน)

องค์ประกอบการนำปัจจัยท้องถิ่นมาร่วมบูรณาการกับโลกาภิวัตน์ถือเป็นองค์ประกอบที่สอดคล้องและสนับสนุนองค์ประกอบที่ 1 ซึ่งเน้นเรื่องภูมิปัญญาตะวันออก โดยสถาปนิกมีทรรศนะว่าภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์งานสถาปัตยกรรมจะเกิดบูรณาการกับรากฐานความคิดแบบตะวันออก ซึ่งในที่นี้มีความสัมพันธ์กับปัจจัยย่อย ๆ ของรากฐานความคิดตะวันออกขององค์ประกอบที่ 1 การนำปัจจัยท้องถิ่นเหล่านี้มาใช้เป็นวิธีหนึ่งซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการทางวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 10 บุรณาการจากรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้

(ร้อยละ 5.83 ของค่าความแปรผัน)

การนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้มาร่วมบุรณาการกับรูปแบบอาคารสมัยใหม่อาจถือเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งของความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบงานสถาปัตยกรรมในแนวบุรณาการโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ แม้จะเป็นองค์ประกอบสุดท้ายซึ่งมีความโดดเด่นน้อยสุด แต่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ ซึ่งคือตัวแปรการนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้มาบุรณาการในเชิงสัญลักษณ์หรือเป็นองค์ประกอบอาคาร เช่น การใช้รูปแบบของเรือ 'กอระ' เป็นรูปแบบหลังคา และลักษณะจักสานของ 'กระติ๊บ' เป็นผนัง อย่างไรก็ตาม สถาปนิกบางส่วนมีทรรศนะว่า นี่อาจเป็นแนวทางซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดบุรณาการทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริง แต่ความคิดเห็นนี้เป็นตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวอย่างในทั้งสองกรณี

โดยสรุป องค์ประกอบความคิดเห็นทั้ง 10 ตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ องค์ประกอบ 1)บุรณาการความคิดแบบตะวันออกและปัจจัยบริบทของถิ่นที่ตั้ง 2) อาคารทางศาสนากับรูปแบบต่างศาสนา 3) ลักษณะไทยจากบุรณาการบริบทในมิติต่าง ๆ 4) บุรณาการด้วยการประยุกต์สัญลักษณ์ไทย/ลักษณะไทย 5)บุรณาการด้วยปัจจัยดั้งเดิมของสถาปัตยกรรมไทยประเพณี/ท้องถิ่น 6) การละเมิดฐานานุลักษณะของสถาปัตยกรรมในแนวไทยประเพณี 7) การคำนึง/ไม่คำนึงถึงอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยจากอดีต 8) การขาดบุรณาการทางวัฒนธรรม/บุรณาการที่เหมาะสม 9) การนำปัจจัยท้องถิ่นวิวัตน์มาร่วมบุรณาการกับโลกาภิวัตน์ และ 10) บุรณาการจากรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ เป็นองค์ประกอบที่เป็นประเด็นสำคัญในการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ โดยรวมทั้ง 10 องค์ประกอบ มีสัดส่วนสะสมคิดเป็นร้อยละ 66.92 ของค่าความแปรผัน (cumulative percentage of variance)

	ท้องถิ่น โดยใช้กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะวัสดุ และโครงสร้างสมัยใหม่ เช่น ที่หลังคาของอาคารศูนย์การ ประชุมเอนกประสงค์กาญจนาภิเษก จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีรูปทรงที่อิงจาก 'กูบ' ฯลฯ	3.77	.829
15.	การปรับปรุงอาคารเก่าสำหรับการใช้สอยใหม่ตามแนว เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เช่น จากเรือนไทยเป็นโรงแรมหรู ขนาดเล็ก (boutique hotel) จากบ้านร้านค้าไม้ (ที่อำเภอ เชียงคาน) เป็นที่พักนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ฯลฯ	3.95	.811
การออกแบบที่มีการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทย มาวางเคียงคู่กับรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่			
16.	ในรูปแบบที่เป็นองค์ประกอบที่มีการใช้สอยต่อเนื่องกัน เช่น ชุมทางเข้าหลังคาจั่วซ้อนชั้นหน้าโรงแรมอาคาร ทันสมัย ฯลฯ	3.68	.957
17.	ในรูปแบบที่มีซุ้มหรือศาลาแยกต่างหาก แต่อยู่ใกล้กับ อาคารทันสมัย ฯลฯ	3.72	.898
การออกแบบสถาปัตยกรรมในแนวไทยประเพณีที่ จัดเป็นการละเมียดฐานานุลักษณะ			
18.	การออกแบบที่เป็นการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเภท วัดมาใช้กับอาคารประเภทโรงแรมเพื่อผลทางธุรกิจ	3.36	1.188
19.	การออกแบบที่เป็นการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเภท วังมาใช้กับอาคารประเภทพักอาศัยทั่วไป	3.34	1.188
20.	การออกแบบอาคารทางศาสนาที่มีลักษณะเรียบง่ายมาก ขึ้นจัดเป็นการละเลยฐานานุลักษณะ เช่น อาคารโบสถ์วัด พระธรรมกาย ฯลฯ เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบ สถาปัตยกรรมไทยประเพณีของอาคารโบสถ์ทั่วไป	3.45	1.090
การออกแบบอาคารทางศาสนาที่ใช้รูปแบบอาคาร ต่างศาสนา			
21.	อาคารโบสถ์ในพุทธศาสนา แต่มีรูปแบบอาคาร คริสต์ศาสนา ในกรณีอาคารโบสถ์วัดนิเวศธรรมประวัติ	3.39	1.094

22. อาคารโบสถ์ในคริสต์ศาสนา แต่มีรูปแบบโบสถ์พุทธศาสนาในแนวสถาปัตยกรรมไทยประเพณี ในกรณีอาคารโบสถ์วัดพระมหาไถ่	3.39	1.019
23. การสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมที่มีการผสมผสานให้เกิดรูปแบบบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นวิวัตน์ ปรากฏในอาคารประเพณีวัฒนธรรม/พิพิธภัณฑ์/หอศิลป์ ฯลฯ เช่น ที่อาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติถลาง เป็นต้น	3.83	.856
N=316	3.74	.554

ต่อคำถามแรกสุดซึ่งได้เสนอถึงแนวคิดของงานวิจัยว่า ภายใต้โลกาภิวัตน์ที่โลกมีการพัฒนาสู่ความคล้ายคลึงกันมากขึ้นนั้น จำต้องมีการนำปัจจัยท้องถิ่นวิวัตน์มาพิจารณาเพื่อให้เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรม กลุ่มคนทั่วไปได้แสดงความเห็นด้วยในลำดับค่อนข้างมากใกล้เคียงกับกลุ่มสถาปนิกทั่วไป โดยมีค่าเฉลี่ย 3.87

สำหรับประเด็นซึ่งกลุ่มคนทั่วไปมีความเห็นด้วยระดับสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.12) นั่นคือความเห็นต่อแนวคิดที่ว่าแนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัยเกิดขึ้นได้จากการพิจารณาปัจจัยภูมิวัฒนธรรม/ความเป็นชุมชนดั้งเดิม กลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยว่าแนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่นดังกล่าวจำเป็นต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ = 3.97) และเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน พร้อมๆ กับการพิจารณาปัจจัยบริบทภูมิวัฒนธรรม และกระแสโลกาภิวัตน์ ($\bar{x}$ = 4.08)

ในด้านซึ่งเกี่ยวกับบริบทเป็นอีกประเด็นหนึ่งซึ่งกลุ่มคนทั่วไปแสดงความเห็นด้วยในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้ได้แก่คำถามตอบบริบทเชิงกายภาพที่ว่า ในพื้นที่ที่มีงานสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยปรากฏอยู่ทั่วไป งานออกแบบสำหรับสังคมปัจจุบันย่อมจะต้องสะท้อนลักษณะไทยจากบริบทเฉพาะนั้น ๆ ($\bar{x}$ = 3.84) ประเด็นนี้มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป สำหรับคำถามตอบบริบททางสังคมที่ว่า ในสภาพของสังคมไทยที่กำลังกลายเป็นสังคมแบบพหุลักษณะมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องสร้างสรรค์ลักษณะไทยแบบผสมผสานจากปัจจัยบริบทสังคมไทย ($\bar{x}$ = 3.96) ประเด็นหลังนี้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปเล็กน้อย

ในด้านของปัจจัยที่มาของรูปแบบงานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นวิวัตน์นั้น กลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยกับปัจจัยแต่ละด้านแตกต่างกันไป โดยกลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยกับแนวคิด การผสมผสานรูปแบบดั้งเดิมในอดีตกับรูปแบบใหม่ใน

จากการสอบถามถึงประเด็นสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ที่ปรากฏในสาระสำคัญของคำถามจำนวน 23 ข้อ ซึ่งตอบโดยกลุ่มคนทั่วไปจำนวน 316 คน ในการแสดงความคิดเห็น 5 ระดับ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ปรากฏผลการวิเคราะห์ 4 องค์ประกอบตามลำดับความสำคัญที่พิจารณาจากค่าร้อยละของค่าความแปรผัน ประกอบกับค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ (≥ 0.40) ดังนี้ (ตาราง 4-5)

ตาราง 4-5 การวิเคราะห์องค์ประกอบความคิดเห็นของกลุ่มคนทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์

	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
องค์ประกอบที่ 1 การคำนึงถึงฐานานุลักษณะ และอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทย (ร้อยละ 17.40 ของค่าความแปรผัน)	
การออกแบบสถาปัตยกรรมในแนวไทยประเพณีที่เป็นการละเมิดฐานานุลักษณะ:	
- การนำรูปแบบสถาปัตยกรรมวัดมาใช้กับอาคารประเภทโรงแรม	.832
- การนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเภทวังมาใช้กับอาคารประเภทพักอาศัยทั่วไป	.832
การออกแบบอาคารทางศาสนาที่ใช้รูปแบบอาคารต่างศาสนา:	
- อาคารทางพุทธศาสนาแต่มีรูปแบบอาคารคริสต์ศาสนา	.756
- อาคารทางคริสต์ศาสนาแต่มีรูปแบบอาคารพุทธศาสนา	.713
การออกแบบอาคารทางศาสนาให้มีลักษณะเรียบง่ายมากขึ้นจัดเป็นการละเลยฐานานุลักษณะ	.661
การมุ่งสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยในมิติเทคโนโลยี โดยไม่คำนึงถึงอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยในอดีต	.495
การนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาวางเคียงคู่กับรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ในกรณีที่เป็นชุมชนหรือศาลาแยกต่างหาก แต่อยู่ใกล้กันเช่น ศาลาทรงไทย	.445

องค์ประกอบที่ 2 บุรณาการด้วยรูปแบบสัญลักษณ์ในมิติต่าง ๆ

(ร้อยละ 16.39 ของค่าความแปรผัน)

การนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นเพื่อบูรณาการกับรูปแบบอาคารสมัยใหม่:	
- การนำรูปแบบเรือ 'กอแระ' มาเป็นแม่แบบหลังคาปลายโค้ง	.724
- การนำรูปแบบจักสานของ 'กระต๊อบ' มาใช้กับผนังอาคาร	.685
การผสมผสานระหว่างรูปแบบดั้งเดิมในอดีตกับรูปแบบใหม่ในปัจจุบันในงานสถาปัตยกรรมสำหรับสังคมสมัยใหม่	.622
การนำรูปแบบสัญลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้กับอาคารสมัยใหม่เพื่อแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย	.607
การนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาวางเคียงคู่กับรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ในกรณีที่เป็นองค์ประกอบที่มีการใช้สอยต่อเนื่องกัน เช่น ชุมทางเข้าหน้าอาคาร	.590
ความจำเป็นต้องนำปัจจัยท้องถิ่นภูมิต้นมาร่วมบูรณาการกับโลกาภิวัตน์	.541
การปรับปรุงอาคารเก่าสำหรับการใช้สอยใหม่	.428

องค์ประกอบที่ 3 บุรณาการด้วยปัจจัยบริบทภูมิวัฒนธรรม สังคม และเทคโนโลยีสมัยใหม่

(ร้อยละ 16.31 ของค่าความแปรผัน)

แนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัยเกิดขึ้นได้จาก:	
- การพิจารณาปัจจัยภูมิวัฒนธรรม/ความเป็นชุมชนดั้งเดิม	.782
- การมีส่วนร่วมของชุมชนและปัจจัยบริบทภูมิวัฒนธรรมพร้อม ๆ กับกระแสโลกาภิวัตน์	.757
การประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญาไทยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างผสมผสาน	.634
การสะท้อนลักษณะไทยจากบริบทเฉพาะซึ่งมีงานสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยปรากฏอยู่ทั่วไป	.622
แนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัยเกิดขึ้นได้จากการมีส่วนร่วม	

ปัจจุบันในงานสถาปัตยกรรมสำหรับสังคมสมัยใหม่ ($\bar{x} = 3.83$) กลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยหากเป็นการนำรูปแบบสัญลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้กับอาคารสมัยใหม่เพื่อแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย ($\bar{x} = 3.88$) กลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยกับการนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นเพื่อบูรณาการกับรูปแบบอาคารสมัยใหม่ โดยมีความแตกต่างกันเล็กน้อยสำหรับตัวอย่างการนำรูปแบบจักสานของ 'กระติ๊บ' มาใช้กับผนังอาคาร ($\bar{x} = 3.82$) และตัวอย่างการนำรูปแบบเรือ 'กอระะ' มาเป็นแม่แบบของหลังคาอาคาร ($\bar{x} = 3.87$) อย่างไรก็ตาม สำหรับทั้งสองกรณี กลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยว่าอาจไม่ได้ก่อให้เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรม แต่เป็นการอ้างอิงที่มาเพื่อเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับแนวคิดด้านรูปแบบอาคาร โดยมีค่าความเห็นด้วยเฉลี่ยอยู่ที่ 3.62 ในประเด็นเหล่านี้มีค่าเฉลี่ยของคนทั่วไปสูงกว่าสถาปนิกทั้งหมด ยกเว้นในคำถามข้อสุดท้ายที่ค่าเฉลี่ยของคำตอบข้อสุดท้ายในส่วนนี้ของสถาปนิกจะสูงกว่าคำตอบข้ออื่น ๆ

ในด้านที่เกี่ยวกับมิติทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสำคัญของยุคโลกาภิวัตน์ และมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ กลุ่มคนทั่วไปได้แสดงความเห็นด้วยค่อนข้างมากกว่า ควรมีการประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญาไทยเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างผสมผสาน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปเล็กน้อย นอกจากนี้กลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยในระดับรองลงมา แต่ก็ยังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มสถาปนิกทั่วไปในการนำเอารูปแบบสัญลักษณ์มาใช้เพื่อสื่อถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นโดยใช้ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะวัสดุและโครงสร้างสมัยใหม่ ($\bar{x} = 3.77$) อย่างไรก็ตาม กลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยน้อยลง หากมุ่งสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่ในมิติเทคโนโลยีอาคาร โดยกำหนดให้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลักโดยไม่คำนึงถึงอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยในอดีต ($\bar{x} = 3.37$) มีข้อน่าสังเกตว่า แม้กลุ่มคนทั่วไปจะเห็นด้วยน้อยลง แต่ยังมีค่าเฉลี่ยที่มากกว่าของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปในระดับหนึ่ง

กลุ่มคนทั่วไปมีความเห็นด้วยกับการออกแบบที่มีการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาวางเคียงคู่กับรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ทั้งในรูปแบบที่เป็นองค์ประกอบที่มีการใช้สอยต่อเนื่องกัน เช่น ชุมทางเข้าหลังคาจั่วซ้อนชั้นหน้าโรงแรมทันสมัย ($\bar{x} = 3.68$) หรือในรูปแบบที่เป็นชั้มหรือศาลาแยกต่างหาก แต่อยู่ใกล้กับอาคารทันสมัย ($\bar{x} = 3.72$) ซึ่งในประเด็นนี้มีความแตกต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปค่อนข้างมาก ซึ่งมีความเห็นด้วยน้อยกว่าทั้งสองกรณี

กลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยน้อยลงสำหรับการออกแบบสถาปัตยกรรมในแนวประเพณี

ที่จัดเป็นการละเมิดฐานานุลักษณะ ทั้งการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเภทวัดมาใช้กับอาคารประเภทโรงแรม หรือการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเภทวังมาใช้กับอาคารประเภทพักอาศัยทั่วไป โดยมีค่าเฉลี่ย 3.36 และ 3.34 ตามลำดับ ซึ่งก็ยังเป็นค่าที่สูงกว่าของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป อย่างไรก็ตาม กลุ่มคนทั่วไปเห็นว่าการออกแบบอาคารทางศาสนาให้มีลักษณะที่เรียบง่ายมากขึ้นเป็นการละเลยฐานานุลักษณะ โดยมีความเห็นเฉลี่ย 3.45 ซึ่งสูงกว่าของสถาปนิกอยู่พอสมควร ในกรณีซึ่งการออกแบบอาคารทางศาสนามีการใช้รูปแบบอาคารต่างศาสนาทั้งในกรณีซึ่งอาคารทางพุทธศาสนามีรูปแบบอาคารคริสตศาสนาหรือในทางกลับกัน กลุ่มคนทั่วไปมีค่าความเห็นด้วยเฉลี่ย 3.39 และ 3.39 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสถาปนิกมากเช่นกัน

สำหรับกรณีซึ่งเป็นการปรับปรุงอาคารเก่าสำหรับการใช้สอยใหม่ตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เช่น จากเรือนไทยเป็นโรงแรมหรูขนาดเล็ก (boutique hotel) จากบ้าน/ร้านค้าไม้ เป็นที่พักนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.95 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสถาปนิก

ท้ายสุดกลุ่มคนทั่วไปค่อนข้างเห็นด้วยว่าการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมที่มิเป็นการผสมผสานให้เกิดรูปแบบบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นวิวัตน์ ปรากฏในอาคารประเภทศูนย์วัฒนธรรม/พิพิธภัณฑ์/หอศิลป์ ฯลฯ ($\bar{x} = 3.83$)

โดยสรุปแล้ว อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มคนทั่วไปเห็นความจำเป็นในการศึกษาสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ แต่ในภาพรวมจะมีแนวคิดต่อปัจจัยบูรณาการต่าง ๆ ค่อนข้างเปิดกว้างและยืดหยุ่นกว่าของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป อาจพิจารณาได้ว่าสถาปนิกเป็นผู้ซึ่งปฏิบัติวิชาชีพ ซึ่งได้รับทราบหรือเข้าใจถึงข้อจำกัดในแต่ละสภาพการณ์ และความเหมาะสมทางทฤษฎีและแนวคิด จึงมีกรอบในการตอบแบบสอบถามที่ครอบคลุมกว่า จึงทำให้มีความเห็นด้วยน้อยลง

ทั้งนี้ ผลการประเมินความคิดเห็นของกลุ่มคนทั่วไป จำนวน 316 คน ใน 23 ข้อคำถาม ปรากฏระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.74 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .554 ซึ่งบ่งบอกถึงความเห็นพ้องกัน

4.4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ความคิดเห็นของกลุ่มคนทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

ร่วมของชุมชน	.605
การสร้างลักษณะไทยแบบผสมผสานจากปัจจัยบริบท	
สังคมไทยแบบพหุลักษณะ	.597

องค์ประกอบที่ 4 บุรณาการรูปแบบสัญลักษณ์เพื่อสื่ออัตลักษณ์ท้องถิ่น
(ร้อยละ 8.18 ของค่าความแปรผัน)

การนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นมาบูรณาการกับ	
รูปแบบอาคารสมัยใหม่ไม่ก่อให้เกิดบูรณาการทาง	
วัฒนธรรม แต่เป็นเพียงการอ้างอิงเพื่อสร้างความชอบ	
ธรรมให้รูปแบบอาคาร	.730
การนำแต่รูปแบบสัญลักษณ์มาใช้เพื่อสื่อถึงรูปแบบที่มีอัต-	
ลักษณ์ท้องถิ่นโดยใช้กับเทคโนโลยีสมัยใหม่	.496
การสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรมที่มีการผสมผสานให้เกิด	
รูปแบบบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นวิวัฒน์ ปรากฏ	
ในอาคารประเภทศูนย์วัฒนธรรม/พิพิธภัณฑ์/หอศิลป์	
ฯลฯ	.376

องค์ประกอบที่ 1 การคำนึงถึงฐานานุลักษณ์ และอัตลักษณ์/เอกลักษณ์
ไทย
(ร้อยละ 17.40 ของค่าความแปรผัน)

สำหรับองค์ประกอบที่ 1 กลุ่มคนทั่วไปได้ให้ความสำคัญกับการคำนึงถึงฐานานุลักษณ์ของสถาปัตยกรรมในแนวไทยประเพณี และอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยในสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ โดยในประเด็นแรก ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดคือการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเพณีมาใช้กับอาคารสมัยใหม่ ซึ่งตัวแปรนี้อาจจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับตัวแปรด้านการออกแบบอาคารทางศาสนาที่ใช้รูปแบบอาคารต่างศาสนาและการออกแบบอาคารศาสนาที่ปราศจากฐานานุลักษณ์ ในประเด็นที่สองขององค์ประกอบนี้ กลุ่มคนทั่วไปคำนึงถึงการขาดบูรณาการที่เหมาะสมระหว่างโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัฒน์ โดยมีตัวอย่างคือการมุ่งสร้างสรรคเอกลักษณ์ไทยมิติเทคโนโลยี โดยละเลยอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยในอดีต และตัวอย่างการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาวางเคียงกับรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ โดยไม่ได้มีการผสมผสานใด ๆ

องค์ประกอบที่ 2 บูรณาการด้วยรูปแบบสัญลักษณ์ในมิติต่าง ๆ

(ร้อยละ 16.39 ของค่าความแปรผัน)

องค์ประกอบที่ 2 นี้เป็นการรวมแนวบูรณาการด้วยรูปแบบสัญลักษณ์ตามธรรมชาติของกลุ่มคนทั่วไป โดยมีตัวแปรที่หลากหลายตั้งแต่ การนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นองค์ประกอบหรือเป็นสัญลักษณ์ในอาคารสมัยใหม่ การนำรูปแบบดั้งเดิมในอดีตมาผสมผสานกับรูปแบบใหม่ในงานสถาปัตยกรรมสำหรับสังคมปัจจุบัน การนำรูปแบบสัญลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้กับอาคารสมัยใหม่ การนำรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาวางเคียงคู่กับรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ และการปรับปรุงสถาปัตยกรรมเก่าเพื่อการใช้สอยใหม่ ทั้งหมดนี้วางอยู่บนความจำเป็นต้องนำปัจจัยท้องถิ่นภูมิต้นมาร่วมบูรณาการกับโลกาภิวัตน์ซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งขององค์ประกอบนี้

องค์ประกอบที่ 3 บูรณาการด้วยปัจจัยบริบทภูมิวัฒนธรรม สังคม และเทคโนโลยีสมัยใหม่

(ร้อยละ 16.31 ของค่าความแปรผัน)

กลุ่มคนทั่วไปแสดงความเข้าใจว่าปัจจัยทางบริบทในมิติของภูมิวัฒนธรรม สังคม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับบูรณาการที่นำไปสู่สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภูมิต้น โดยอาจเกิดขึ้นได้จากการพิจารณาปัจจัยภูมิวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน และลักษณะสังคมไทยแบบพหุลักษณะ ทั้งนี้ควรสะท้อนบริบทเฉพาะหากมีสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยปรากฏอยู่ และควรมีการผสมผสานลักษณะไทย/ภูมิปัญญาไทยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

องค์ประกอบที่ 4 บูรณาการรูปแบบสัญลักษณ์เพื่อสื่ออัตลักษณ์ท้องถิ่น

(ร้อยละ 8.18 ของค่าความแปรผัน)

การใช้รูปแบบสัญลักษณ์เพื่อสื่ออัตลักษณ์ท้องถิ่นโดยเฉพาะเป็นองค์ประกอบสุดท้ายซึ่งสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 2 คือบูรณาการด้วยรูปแบบสัญลักษณ์ในมิติต่าง ๆ โดยสำหรับองค์ประกอบที่ 4 นี้มีตัวแปรทางอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง 3 ตัวแปร ได้แก่ ความชอบธรรมชาติของการนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นมาบูรณาการกับอาคารสมัยใหม่ การนำแต่รูปแบบสัญลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการสร้างสรรค์ให้เกิดรูปแบบบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภูมิต้นในอาคารที่มี

ความสัมพันธ์กับท้องถิ่น เช่น ศูนย์วัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ ฯลฯ

โดยสรุป สำหรับกลุ่มคนทั่วไปได้ให้ความสำคัญ 4 องค์ประกอบตามลำดับ ดังนี้
 1) การคำนึงถึงฐานานุลักษณะ และอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทย 2) บูรณาการด้วยรูปแบบ
 สัญลักษณ์ในมิติต่าง ๆ 3) บูรณาการด้วยปัจจัยบริบทภูมิวัฒนธรรม สังคม และ
 เทคโนโลยีสมัยใหม่ 4) บูรณาการรูปแบบสัญลักษณ์เพื่อสื่ออัตลักษณ์ท้องถิ่น ทั้ง 4 องค์
 ประกอบเป็นประเด็นสำคัญในสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และ
 ท้องถิ่นภิวัตน์โดยองค์ประกอบทั้ง 4 มีสัดส่วนสะสม คิดเป็นร้อยละ 58.29 ของค่าความ
 แปรผัน (cumulative percentage of variance)

4.5 ข้อสังเกตเชิงเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป กับกลุ่มคนทั่วไป

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มคนทั่วไปมุ่งชี้ให้เห็น
 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิ
 วัตน์ ว่ามีประเด็นอะไรบ้างที่แต่ละกลุ่มเห็นด้วยตามระดับความคิดเห็นมากและน้อย⁶ และ
 แต่ละกลุ่มมีองค์ประกอบที่เป็นการให้ความสำคัญกับกลุ่มประเด็นอะไรบ้างโดยผ่านการ
 วิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis)

⁶ ระดับความคิดเห็นตามค่า:

4.01 – 4.50 = มาก

3.51 – 4.00 = ค่อนข้างมาก

2.51 – 3.50 = ปานกลาง

2.01 – 2.50 = ค่อนข้างน้อย

1.51 – 2.00 = น้อย

4.5.1 การเปรียบเทียบประเด็นตามระดับความคิดเห็นด้วยในสถาปัตย- กรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ระหว่าง กลุ่มสถาปนิกทั่วไปกับกลุ่มคนทั่วไป

ประเด็นที่กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความคิดเห็นด้วยสูงสุดนั้นเกี่ยวกับคำถามด้าน
 ฐานทางความคิดแบบตะวันตกที่ยังมีความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการ
 ออกแบบสถาปัตยกรรม โดยเห็นด้วยสูงสุดว่า **ควรมีความอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ ไม่
 ต่อต้านธรรมชาติ** เช่น ไม่วางอาคารขวางตะวัน การยกได้สูงให้น้ำและลมผ่าน ($\bar{x}$ =
 4.31 S.D. = .689) กลุ่มสถาปนิกทั่วไปยังเห็นด้วยในระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของ
 ชุมชน/ผู้ใช้ ในกระบวนการสร้างสรรค์งานออกแบบ ($\bar{x}$ = 4.12 S.D. = .798)

ส่วนความคิดเห็นกลุ่มคนทั่วไป ระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุดนั้นจัดอยู่ใน
 คำถามด้านสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย โดยกลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยสูงสุดว่า **แนว
 สถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัยสามารถเกิดขึ้นได้จากการพิจารณาปัจจัยภูมิ-
 วัฒนธรรม / ความเป็นชุมชนดั้งเดิม** ($\bar{x}$ = 4.12 S.D. = .810) โดยกลุ่มคนทั่วไปยัง

เห็นด้วยในระดับสูงว่า ควรพิจารณาปัจจัยบริบทภูมิวัฒนธรรมร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วย ($\bar{x} = 4.08$ S.D.= .768)

กลุ่มสถาปนิกทั่วไปได้มีความคิดเห็นด้วยมารอง ๆ ลงมาในความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มาของรูปแบบงานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ ในประเด็นการใช้วัสดุก่อสร้างในท้องถิ่นพร้อมวิธีการก่อสร้างที่มีภูมิปัญญาดั้งเดิมกับวัสดุจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ ($\bar{x} = 4.12$ S.D.= .810) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยมากกว่าควรมีการประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญาไทยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างผสมผสาน ($\bar{x} = 4.04$ S.D.= .782)

กลุ่มคนทั่วไปมีความคิดเห็นด้วยค่อนข้างมากในระดับรอง ๆ ลงมาต่อแนวคิดที่ว่า สังคมไทยกำลังกลายเป็นสังคมพหุลักษณะมากยิ่งขึ้นภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ จึงจำเป็นต้องสร้างสรรค์ลักษณะไทยแบบผสมผสานจากปัจจัยบริบทสังคมไทย ($\bar{x} = 3.96$ S.D.= .800) ในประเด็นเดียวกันนี้กลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นด้วยในระดับค่อนข้างมากเช่นกัน ($\bar{x} = 3.87$ S.D.= .788)

กลุ่มคนทั่วไปยังมีความคิดเห็นด้วยค่อนข้างมากในระดับรอง ๆ ลงมาต่อการปรับปรุงอาคารเก่าสำหรับการใช้สอยใหม่ตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เช่น จากเรือนไทยเป็นโรงแรมหรูขนาดเล็ก หรือจากบ้าน / ร้านค้าไม้ เป็นที่พักนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ($\bar{x} = 3.95$ S.D.= .811) ในประเด็นเดียวกันนี้กลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นด้วยค่อนข้างมากเช่นกัน แต่น้อยกว่ากลุ่มคนทั่วไป ($\bar{x} = 3.66$ S.D.= .891)

สำหรับประเด็นอื่น ๆ สามารถเปรียบเทียบได้ดังนี้ การสร้างสรรค์เอกลักษณ์ด้วยรูปลักษณ์เชิงสัญลักษณ์เพื่อผลทางด้านการรับรู้และการยอมรับรูปแบบที่คุ้นเคย กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$ S.D.= .988) และการนำรูปแบบสัญลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้กับอาคารสมัยใหม่ กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความเห็นด้วยมากขึ้น ($\bar{x} = 3.60$ S.D.= .921) ในประเด็นแนวทางการออกแบบเชิงสัญลักษณ์นี้ กลุ่มคนทั่วไปมีความเห็นด้วยมากกว่ากลุ่มสถาปนิกทั่วไป โดยมีความเห็นด้วยค่อนข้างมากต่อการนำรูปแบบสัญลักษณ์มาใช้เพื่อสื่อถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่น โดยใช้กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ($\bar{x} = 3.77$ S.D.= .829) และมีความเห็นด้วยค่อนข้างมากกับแนวคิดการนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นเพื่อบูรณาการกับอาคารสมัยใหม่ ทั้งในตัวอย่างของกระติบ ($\bar{x} = 3.82$ S.D.= .941) และเรือกอระ ($\bar{x} = 3.87$ S.D.= .853)

ส่วนประเด็นด้านสถาปัตยกรรมในแนวชุมชนสมัยใหม่กับประเพณี กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความเห็นด้วยปานกลางทั้งในกรณีองค์ประกอบที่มีการใช้สอย

ต่อเนื่องกัน ($\bar{x} = 3.04$ S.D.= .984) และกรณีซึ่งเป็นคนละคราว แต่อยู่ใกล้กัน ($\bar{x} = 3.07$ S.D.= 1.029) ในขณะที่กลุ่มคนทั่วไปมีความเห็นด้วยค่อนข้างมาก ทั้งสองกรณี ($\bar{x} = 3.68$ S.D.= .957 และ $\bar{x} = 3.72$ S.D.= .898 ตามลำดับ) ส่วนในประเด็นด้านสถาปัตยกรรมที่เป็นการขัดต่อฐานานุลักษณะ กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความเห็นด้วยปานกลางในระดับที่น้อยลงทั้งในกรณีที่มีการใช้สถาปัตยกรรมประเพณีวัดกับอาคารโรงแรมเพื่อผลทางธุรกิจ ($\bar{x} = 3.02$ S.D.= .325) และกรณีใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมประเพณีวังมาใช้กับอาคารพักอาศัยทั่วไป ($\bar{x} = 3.02$ S.D.= 1.304) ในเรื่องนี้กลุ่มคนทั่วไปนั้นมีความเห็นด้วยปานกลางในระดับที่สูงกว่ากลุ่มสถาปนิกทั่วไปทั้งสองกรณี ($\bar{x} = 3.36$ S.D.= 1.188 และ $\bar{x} = 3.34$ S.D.= 1.188 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่าในภาพรวมกลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความคิดเห็นด้วยในประเด็นต่าง ๆ ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.52$ S.D.= .424) โดยส่วนหนึ่งมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก และส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง สำหรับกลุ่มคนทั่วไป ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยในระดับที่สูงกว่าในระดับค่อนข้างมากและมาก ($\bar{x} = 3.74$ S.D.= .554)

4.5.2 การเปรียบเทียบองค์ประกอบความคิดเห็นในสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ระหว่างกลุ่มสถาปนิกทั่วไปกับกลุ่มคนทั่วไป

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 และในหัวข้อ 4.3.2 มีที่สำคัญ ๆ ในองค์ประกอบของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มคนทั่วไปในความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ เปรียบเทียบได้ดังนี้

ตาราง 4-6 การเปรียบเทียบการวิเคราะห์องค์ประกอบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มสถาปนิกทั่วไปกับกลุ่มคนทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

กลุ่มสถาปนิกทั่วไป	กลุ่มคนทั่วไป
องค์ประกอบที่	องค์ประกอบที่
1. บุรณการความคิดแบบตะวันตกและปัจจัยบริบทของถิ่นที่ตั้ง (ร้อยละ 9.57 ของค่าความแปรผัน)	1. การคำนึงถึงฐานานุลักษณะ และอัตลักษณ์ / เอกลักษณ์ไทย (ร้อยละ 17.40 ของค่าความแปรผัน)

บทที่ 4: การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มสถาปนิกทั่วไป	กลุ่มคนทั่วไป
2. อาคารทางศาสนากับรูปแบบต่างศาสนา (ร้อยละ 7.32 ของค่าความแปรผัน)	2. บุรณาการด้วยรูปแบบสัญลักษณ์ใน มิติต่าง ๆ (ร้อยละ 16.39 ของค่าความแปรผัน)
3. ลักษณะไทยจากบุรณาการบริบทในมิติ ต่าง ๆ (ร้อยละ 6.7 ของค่าความแปรผัน)	3. บุรณาการด้วยปัจจัยบริบทภูมิวัฒน- ธรรม สังคม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (ร้อยละ 16.31 ของค่าความแปรผัน)
4. บุรณาการด้วยการประยุกต์สัญลักษณ์ ไทย / ลักษณะไทย (ร้อยละ 6.62 ของค่าความแปรผัน)	4. บุรณาการรูปแบบสัญลักษณ์เพื่อสื่ออัต- ลักษณ์ท้องถิ่น (ร้อยละ 8.18 ของค่าความแปรผัน)
5. บุรณาการด้วยปัจจัยดั้งเดิมของ สถาปัตยกรรมไทยประเพณี / ท้องถิ่น (ร้อยละ 6.48 ของค่าความแปรผัน)	
6. การละเมอดูฐานานุลักษณะของสถาปัตย- กรรมในแนวไทยประเพณี (ร้อยละ 6.27 ของค่าความแปรผัน)	
7. การคำนึง/ไม่คำนึงถึงอัตลักษณ์/เอก- ลักษณ์ไทยจากอดีต (ร้อยละ 6.25 ของค่าความแปรผัน)	
8. การขาดบุรณาการทางวัฒนธรรม/ บุรณาการที่เหมาะสม (ร้อยละ 5.95 ของค่าความแปรผัน)	
9. การนำปัจจัยท้องถิ่นภูมิตนมารวม บุรณาการกับโลกาภูมิตน (ร้อยละ 5.89 ของค่าความแปรผัน)	
10. บุรณาการจากรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ (ร้อยละ 5.83 ของค่าความแปรผัน)	

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีองค์ประกอบ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภูมิตนและท้องถิ่นภูมิตนซึ่ง
เกี่ยวข้องกับแนวทางบุรณาการเป็นสำคัญ โดยมีองค์ประกอบ บุรณาการความคิดแบบ

ตะวันออกและปัจฉัยบริบทของถิ่นที่ตั้ง เป็นองค์ประกอบหลักที่ครอบคลุมองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ **ลักษณะไทยจากบูรณาการบริบทในมิติต่าง ๆ** ซึ่งสถาปนิกได้คำนึงถึงการสร้างลักษณะไทยที่สัมพันธ์กับบริบท กลุ่มสถาปนิกทั่วไปยังได้คำนึงถึงแนวบูรณาการด้วยการประยุกต์สัญลักษณ์ไทย / ลักษณะไทย ซึ่งเกี่ยวกับการผสมผสานสัญลักษณ์ท้องถิ่นและเทคโนโลยีสมัยใหม่ และแนวบูรณาการด้วยปัจจัยดั้งเดิมของสถาปัตยกรรมไทยประเพณี/ท้องถิ่น เช่น การจัดผัง/รูปอาคารองค์ประกอบอาคาร และสัดส่วนอาคาร รวมถึงแนวบูรณาการจากรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ ในมิติบูรณาการยังมีองค์ประกอบความคิดเห็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องคือ การขาดบูรณาการทางวัฒนธรรม/บูรณาการที่เหมาะสม และการนำปัจจัยท้องถิ่นภูมัตนมาร่วมบูรณาการกับโลกาภิวัตน์

นอกเหนือจากองค์ประกอบความคิดเห็นพื้นฐานด้านบูรณาการ ยังมีประเด็นเฉพาะอีก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ **อาคารทางศาสนากับรูปแบบต่างศาสนา** ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบอาคารและการใช้สอยอาคารทางศาสนา การละเมิดฐานานุลักษณะของสถาปัตยกรรมในแนวไทยประเพณี และการคำนึง/ไม่คำนึงถึงอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทยจากอดีต

สำหรับกลุ่มคนทั่วไปองค์ประกอบความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภูมัตน ประกอบด้วย **การคำนึงถึงฐานานุลักษณะ และอัตลักษณ์ / เอกลักษณ์ไทย** ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับมิติต่าง ๆ ของการดำรงความเป็นไทยอย่างเหมาะสม สำหรับองค์ประกอบที่เหลือมีความเกี่ยวข้องกับบูรณาการในแนวทางต่าง ๆ ได้แก่ **บูรณาการด้วยรูปแบบสัญลักษณ์ในมิติต่าง ๆ** **บูรณาการด้วยปัจจัยบริบทภูมิวัฒนธรรม สังคม และเทคโนโลยีสมัยใหม่** และ **บูรณาการรูปแบบสัญลักษณ์เพื่อสื่ออัตลักษณ์ท้องถิ่น**

อาจกล่าวได้ว่า แม้กลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มคนทั่วไปจะมีจำนวนองค์ประกอบความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภูมัตนต่างกันค่อนข้างมาก ทั้งสองกลุ่มมีเนื้อหาขององค์ประกอบคล้ายคลึงกัน คือให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้รากฐานความคิดตะวันออก และนำเสนออัตลักษณ์ของท้องถิ่น โดยมีแนวทางบูรณาการภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ในมิติต่าง ๆ

4.6 การวิเคราะห์เชิงบูรณาการและการอภิปรายผล

การวิเคราะห์เชิงบูรณาการและการอภิปรายผลในส่วนนี้ มุ่งวิเคราะห์โดยรวมการพิจารณาข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ 1) เอกสารที่เป็นงานวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ (งานในบทที่ 2) 2) การสำรวจภาคสนามรูปแบบสถาปัตยกรรม 3) การสัมภาษณ์โดยตรง และการสัมภาษณ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 4) การสอบถามกลุ่มสถาปนิกทั่วไป และกลุ่มคนทั่วไป เพื่อเชื่อมโยงกับปัจจัยหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแต่ละแนวคิดหลัก ๆ (key concepts) แนวความคิดของสถาปนิกพร้อมตัวอย่างงานสถาปัตยกรรมที่สะท้อนแนวความคิดนั้น ๆ ระดับความคิดเห็นด้วยของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปโดยรวม และระดับความคิดเห็นด้วยของกลุ่มคนทั่วไปต่อประเด็นต่าง ๆ ผลสรุปของการวิเคราะห์เหล่านี้ นำไปสู่ความสัมพันธ์กับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นวิวัตน์ในเชิงทฤษฎี และหลักการที่จะนำไปสู่ข้อสรุปในมิติของการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และหรือการคิดใหม่-ทำใหม่ในข้อ 4.7 ต่อไป

แผนภาพ 4-1 กระบวนการวิเคราะห์เชิงบูรณาการและการอภิปรายผล

4.6.1 การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์กับ ท้องถิ่นภูวทัน: แนวบูรณาการทางวัฒนธรรม

จากการรอบแนวคิดวิจัยซึ่งได้นำเสนอมาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาการผสมผสานกระบวนการโลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นภูวทันเชิงบูรณาการนั้น ประกอบด้วยการศึกษาปัจจัยแวดล้อมในมิติต่าง ๆ อันมีผลต่อการผสมผสานดังกล่าว และแนวทางพื้นฐานต่าง ๆ สำหรับการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมเชิงบูรณาการความเป็นสากลและความเป็นไทย

1) ปัจจัยที่มีผลต่อบูรณาการทางวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อบูรณาการทางวัฒนธรรมในหัวข้อที่ 2.2.1 ได้สรุปเป็นปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งอาจมีผลต่อการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นภูวทันไว้ดังนี้

- รากฐานทางความคิดแบบตะวันออก
- ความสัมพันธ์กับธรรมชาติ/สภาพภูมิอากาศ
- การผสมผสานจากบริบทสังคมไทยแบบพหุลักษณะ
- บริบทที่มีเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย
- มิตินามธรรม / รูปธรรม / สุนทรียภาพ
- มิติคุณภาพชีวิต

ปัจจัยทั้งหมดนี้มีความสัมพันธ์กันโดยมีความคิดแบบตะวันออกเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งเป็นแนวคิดอันเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และการยอมรับความหลากหลายของวัฒนธรรมในภูมิภาค ทั้งนี้ได้พัฒนาเกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ที่มีความสอดคล้องกันในทางนามธรรม รูปธรรม และสุนทรียภาพ ปัจจัยเหล่านี้เมื่อพิจารณาอย่างสอดคล้องกันมีผลทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างไรก็ตาม ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลมากน้อยต่างกันไปตามลักษณะและข้อจำกัดอื่น ๆ ของการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมแต่ละผลงาน

จากการสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ ได้มีจำนวนผู้ร่วมให้ความเห็นถึงปัจจัยอันมีผลต่อบูรณาการความเป็นสากล และความเป็นท้องถิ่นในประเด็นต่าง ๆ ค่อนข้างเท่าเทียมกัน เช่น ชาติรี ลดาลลิตสกุล อิรวล นิยม และชัยวัฒน์ ลิ้มวัฒนานนท์ ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นรากฐานความคิดแบบตะวันออก ทางด้าน องอาจ สาตรพันธ์ พิรัช พชรเสวต และสุเมธ ชุมสาย ได้กล่าวถึงการสร้างความเชื่อมโยงกับบริบทที่ตั้งอันมีผลต่อเอกลักษณ์เฉพาะทางสถาปัตยกรรมไทย สำหรับประเด็นความสัมพันธ์

กับธรรมชาติ/สภาพภูมิอากาศ การผสมผสานทางสังคมไทยแบบพหุลักษณะ รวมถึงประเด็นด้านคุณภาพชีวิต ก็มีผู้ให้ความสำคัญเช่นเดียวกัน นอกจากนี้สถาปนิกและนักวิชาการส่วนมากยังได้กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว ทั้งมิตินามธรรม รูปธรรม และสุนทรียภาพ ทำให้เห็นว่ามิติทั้ง 3 ดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการบูรณาการ

ในการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปด้านปัจจัยที่มีผลต่อบูรณาการทางวัฒนธรรม ปรากฏว่ามีความเห็นด้วยค่อนข้างสูงว่ามีความจำเป็นต้องนำปัจจัยท้องถิ่นภูมิมาร่วมบูรณาการ ซึ่งจะนำไปสู่บูรณาการทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.99$ S.D. = .898) นอกจากนี้ รากฐานทางความคิดแบบตะวันออกและปัจจัยบริบทของถิ่นที่ตั้งยังเป็นองค์ประกอบที่มีความโดดเด่นสูงสุด จากทั้ง 10 องค์ประกอบ (มีค่าความแปรผันร้อยละ 9.57) ตามการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) กลุ่มสถาปนิกทั่วไปยังมีความเห็นด้วยค่อนข้างมากสำหรับการคิดถึงมิติทางรูปธรรมโดยเฉพาะด้านขนาดและสัดส่วนที่จะให้กลิ่นอายของสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเฉพาะ นอกจากนี้ได้มีความเห็นสอดคล้องกันต่อการสร้างอัตลักษณ์ไทยซึ่งสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ไทยที่ปรากฏเป็นบริบทอยู่ทั่วไป และการสร้างสรรค์ลักษณะไทยแบบผสมผสานจากบริบทสังคมไทยแบบพหุลักษณะ

ส่วนกลุ่มคนทั่วไป มีความเห็นด้วยในระดับค่อนข้างมากถึงความจำเป็นในบูรณาการความเป็นโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภูมิมิตน์ ($\bar{x} = 3.87$ S.D. = .814) กลุ่มคนทั่วไปยังเห็นด้วยค่อนข้างมากต่อการสะท้อนปัจจัยบริบทที่มีเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย ปรากฏอยู่เดิม และการสะท้อนถึงสังคมพหุลักษณะของไทย ในขณะที่เดียวกันกลุ่มคนทั่วไปมีความเห็นด้วยค่อนข้างมากถึงความสำคัญของปัจจัยทางรูปธรรม ด้วยการอ้างอิงรูปแบบ และสัญลักษณ์จากบริบท

สรุปได้ว่า จากปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นปัจจัยที่ได้แสดงความเห็นด้วยอย่างเด่นชัด จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ รากฐานทางความคิดแบบตะวันออก ความสัมพันธ์กับธรรมชาติ/สภาพภูมิอากาศ การผสมผสานจากบริบทสังคมไทยแบบพหุลักษณะ บริบทที่มีเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย และมิติทางนามธรรม และรูปธรรม

2) แนวทางการสร้างสรรค์เชิงบูรณาการ

นอกเหนือจากการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อบูรณาการทางวัฒนธรรมแล้ว หัวข้อที่ 2.2.2 ได้สรุปแนวทางการสร้างสรรค์เชิงบูรณาการซึ่งอาจมีผลต่อการสร้างสรรค์ สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นภิวัตน์ไว้ดังนี้

- แนวทางที่ 1 แนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย
- แนวทางที่ 2 แนวสถาปัตยกรรมสมัยใหม่กับรูปแบบสัญลักษณ์
- แนวทางที่ 3 แนวการประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญา/วิถีธรรมชาติกับ

เทคโนโลยีสมัยใหม่

ทั้งนี้เป็นแนวทางเบื้องต้นซึ่งได้ประมวลจาก “แนวทางสถาปัตยกรรมไทยในปัจจุบัน” ซึ่งนำเสนอโดยวิมลสิทธิ หรยางกูร (2539: 57-62) และ “แนวคิดเรื่องสถาปัตยกรรมที่แสดงเอกลักษณ์ไทย และรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย” ซึ่งศึกษาโดยดุสิต ทิพทัส (2539: 256 – 283) โดยพิจารณาเฉพาะแนวคิดอันเกี่ยวกับแนวทางสถาปัตยกรรมภูมิภาคนิยมเชิงวิพากษ์ (critical regionalism) ภายใต้กระบวนการท้องถิ่นภิวัตน์ แนวทางสถาปัตยกรรมแนวสัญลักษณ์ (iconic) ภายใต้โลกาภิวัตน์ และแนวทางบูรณาการความเป็นสากลกับท้องถิ่น (glocal approach)

จากการสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ สถาปนิกส่วนมากได้แสดงความเห็นถึงความจำเป็นของแนวทางที่ 1 คือ การสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัยในกระแสโลกาภิวัตน์ โดยมีจำนวนผู้เห็นด้วยในแนวทางย่อย ๆ ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ได้แก่ การใช้วัสดุหรือช่างท้องถิ่น การประยุกต์ใช้รูปแบบขององค์ประกอบ และสิ่งของเครื่องใช้ในท้องถิ่น และการคำนึงถึงปัจจัยภูมิวัฒนธรรมของภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งนี้มีจำนวนผู้กล่าวถึงการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสรรค์เล็กน้อย

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์พบว่า มีสถาปนิกจำนวนพอสมควรได้ทำงานออกแบบหรือกล่าวสนับสนุน แนวทางที่ 2 คือ แนวสถาปัตยกรรมสมัยใหม่กับรูปแบบสัญลักษณ์ (iconic) ได้แก่ สถาปนิกพิรศ พชรเศวต สิ้น พงษ์หาญยุทธ์ สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา ธีรพล นิยม ชัยวัฒน์ ลิ้มวัฒนานนท์ เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง และคณาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมีสถาปนิกจำนวนใกล้เคียงกันซึ่งสนับสนุนแนวทางที่ 3 คือ การประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญา/วิถีธรรมชาติกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ได้แก่ องอาจ สาตรพันธุ์ พิศ พชรเศวต นิธิ สถาปิตานนท์ ชาตรี อดาลิตตสกุล ธีรพล นิยม และเขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง

ในการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปด้านแนวทางการสร้างสรรค์เชิงบูรณาการ กลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นด้วยค่อนข้างมากกับการสร้างสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัยจากการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือผู้ใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์งานออกแบบ ($\bar{x} = 4.12$ S.D. = .798) ในขณะที่กลุ่มสถาปนิกทั่วไปคิดว่า การใช้รูปแบบสิ่งของเครื่องใช้จากท้องถิ่นกับรูปแบบอาคารสมัยใหม่ยังไม่เป็นไปในแนวบูรณาการสำหรับแนวสถาปัตยกรรมสมัยใหม่กับรูปแบบสัญลักษณ์ สถาปนิกเห็นด้วยว่าเป็นบูรณาการเพื่อผลทางด้านการรับรู้ และการยอมรับรูปแบบที่คุ้นเคย ($\bar{x} = 3.35$ S.D. = .988) และเพื่อแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย ($\bar{x} = 3.60$ S.D. = .921) สถาปนิกเห็นด้วยเป็นอย่างมากกับแนวทางการประยุกต์ใช้วัสดุก่อสร้างในท้องถิ่นหรือวิธีการก่อสร้างที่มีภูมิปัญญาดั้งเดิม กับวัสดุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ($\bar{x} = 4.19$ S.D. = .784)

สำหรับการสอบถามกลุ่มคนทั่วไป พบว่ามีความเห็นด้วยค่อนข้างมากต่อการนำรูปแบบสัญลักษณ์ท้องถิ่นมาใช้กับอาคารสมัยใหม่ เพื่อแสดงลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย ($\bar{x} = 3.88$ S.D. = .879) ทั้งนี้รวมถึงการนำรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ท้องถิ่นเพื่อบูรณาการกับรูปแบบอาคารสมัยใหม่ด้วย นอกจากนี้กลุ่มคนทั่วไปยังเชื่อในการพิจารณาภูมิวัฒนธรรมร่วมกับการให้มีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่นั้น กลุ่มคนทั่วไปเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าต้องคำนึงถึงการสืบสานลักษณะไทยและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.04$ S.D. = .782)

สรุปได้ว่า จากแนวทางการสร้างสรรค์เชิงบูรณาการทั้ง 3 แนวทางนั้น กลุ่มสถาปนิกทั่วไป และกลุ่มคนทั่วไป มีความเห็นด้วยตรงกับในแนวทางที่ 1 การสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย และ แนวทางที่ 3 การประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญา/วิถีธรรมชาติกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่วนแนวทางที่ 2 สถาปัตยกรรมสมัยใหม่กับรูปแบบสัญลักษณ์นั้น กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความเห็นด้วยเช่นกันแต่มีสัดส่วนน้อยกว่ากลุ่มคนทั่วไป

4.6.2 สถาปัตยกรรมในแนวคู่ขนานสมัยใหม่กับประเพณี

กระแสโลกาภิวัตน์อันมีอิทธิพลต่อท้องถิ่นภูมิต้นนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่มีผลกระทบต่อการบวนการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม ทั้งนี้อาจไม่ได้ทำให้เกิดรูปแบบการผสมผสานในเชิงบูรณาการระหว่างกระบวนการทั้งสอง โดยอาจก่อให้เกิดแนวทางการออกแบบที่มีการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเพณีมาวางเคียงคู่กับรูปแบบ

“สัปปายะสถาน” ซึ่งมีการใช้อยอดเจดีย์ที่ด้านบนสุดของอาคาร ว่ามีลักษณะละเมิดฐานานุลักษณะ เพราะเป็นการใช้องค์ประกอบประเพณีทางศาสนา กับอาคารสัญลักษณ์การปกครองทางโลก สำหรับชาติรี ประกิตนทการ (2555) ได้กล่าวถึงการออกแบบสถาปัตยกรรมประเพณีไม่ให้ละเมิดกฎหมาย หรือโดยได้รับข้อยกเว้นทางกฎหมายเป็นพิเศษ ตัวอย่างเช่น แบบอาคารใหม่ศาลฎีกา รวมทั้งไม่ใช่สถาปัตยกรรมประเพณีเป็นตัวแทนของการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองเช่นในอดีต

จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป พบว่าสถาปนิกมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางกับสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะละเมิดหลักฐานานุลักษณะ ทั้งการนำรูปแบบประเพณีของสถาปัตยกรรมประเภทวัดและวังมาใช้กับอาคารทั่วไป ($\bar{x}$ = 3.02 S.D. = .325 และ $\bar{x}$ = 3.02 S.D. = 1.304 ตามลำดับ) อย่างไรก็ตาม สถาปนิกเห็นด้วยน้อยลงในการออกแบบสถาปัตยกรรมซึ่งเดิมต้องแสดงออกถึงฐานานุลักษณะให้มีความเรียบง่ายขึ้นว่าเป็นการละเลยหลักการดังกล่าว ($\bar{x}$ = 2.84 S.D. = 1.213)

สำหรับการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนทั่วไป ได้ผลที่แตกต่างจากกลุ่มสถาปนิกทั่วไป กล่าวคือมีความเห็นด้วยปานกลางที่สูงกว่ากลุ่มสถาปนิกทั่วไปกับการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมประเภทวัดมาใช้กับอาคารประเภทโรงแรม ($\bar{x}$ = 3.36 S.D. = 1.188) และนำรูปแบบวังมาใช้กับอาคารพักอาศัย ($\bar{x}$ = 3.34 S.D. = 1.188) อย่างไรก็ตาม กลุ่มคนทั่วไปกลับเห็นว่าอาคารทางศาสนาที่มีรูปแบบเรียบง่ายขึ้นเป็นการละเลยหลักฐานานุลักษณะมากขึ้น ($\bar{x}$ = 3.45 S.D. = 1.090)

สรุปได้ว่า หลักฐานานุลักษณะยังมีความสำคัญในมุมมองของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป และกลุ่มบุคคลทั่วไป แต่มีความแตกต่างกันระหว่างทั้ง 2 กลุ่มต่อการนำสถาปัตยกรรมไทยประเพณีมาปรับใช้กับอาคารซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับอาคารทางศาสนาและสถาบันกษัตริย์ โดยคนทั่วไปมีความยึดหยุ่นมากกว่าในการปรับใช้ ขณะเดียวกัน กลุ่มคนทั่วไปมีความเคร่งครัดมากกว่าที่อาคารศาสนาควรมีลักษณะตามฐานานุลักษณะ อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มคนทั่วไปพิจารณาเป้าหมายและบริบทที่งานสถาปัตยกรรมประเพณีตั้งอยู่เป็นสำคัญ หากเป็นเพื่อผลทางเศรษฐกิจก็มีแนวโน้มที่ยอมรับได้ ขณะที่อาคารทางศาสนามีความสัมพันธ์กับสถาบันที่คนไทยส่วนมากยึดถือ จึงควรดำรงลักษณะซึ่งแสดงออกถึงฐานะและหน้าที่ของสถาปัตยกรรมต่อไป สำหรับนักวิชาการ ได้แสดงความเห็นว่าการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมภายใต้หลักฐานานุลักษณะจะต้องไม่ละเมิดกฎหมายต่าง ๆ และกฎเกณฑ์ทางสังคมอื่นๆ สถาปนิกจำเป็นต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม

ของสถานที่และโอกาสในการเคารพหรือปรับใช้ฐานสัญลักษณ์ในการออกแบบ

4.6.4 สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ตามกรอบแนวคิดวิจัย การพัฒนากระบวนการท้องถิ่นวิวัฒน์ในการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ถือเป็นแนวทางสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในบริบทของไทยภายใต้โลกาภิวัตน์ ทั้งนี้คำจำกัดความของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือการสร้างมูลค่าเศรษฐกิจจากความคิด อย่างไรก็ตาม ในรายละเอียดอาจมีรูปแบบการพัฒนาแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทยซึ่งมีวัฒนธรรมประเพณีเป็นต้นทุน และมีอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่มีวิวัฒนาการจากอดีตอย่างโดดเด่น จึงมีความเหมาะสมในการศึกษาการสร้างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ โดยส่งเสริมบูรณาการความเป็นสากลเข้ากับความเป็นท้องถิ่นอันมีความเฉพาะเจาะจง

ทั้งนี้จากการสำรวจงานสถาปัตยกรรมและงานประกวดแบบทางสถาปัตยกรรม ซึ่งได้รับรางวัลจากองค์กรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พบว่าผลงานส่วนมากได้อ้างอิงการสร้างสรรค์จากบริบทของความเป็นไทยทางใดทางหนึ่ง โดยมีตัวอย่างในด้านการใช้สัญลักษณ์ และในด้านความสัมพันธ์กับบริบทสภาพภูมิอากาศ เช่น อาคารสโมสรสนามกอล์ฟสิงห์ โดย สมิตร์ โอบายะวาทย์ ซึ่งได้แรงบันดาลใจจาก ไซจับปลา และมีพื้นที่หลังคาขนาดใหญ่ ทั้งนี้สอดคล้องกับปัจจัย 6 ประการอันมีผลต่อบูรณาการทางวัฒนธรรม ที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 4.6.1 นอกจากนี้ ยังพบว่าการทดลองในรูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดความเป็นไทยที่หลากหลาย เป็นลักษณะสำคัญของผลงานซึ่งได้รับรางวัล โดยเฉพาะในการประกวดงานสถาปัตยกรรมร่วมสมัย เช่น อาคารสถาบันกันตนา โดยสถาปนิกบุญเสริม เปรมธาดา ซึ่งมีการทดลองการก่อกำแพงอิฐซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของอาคารให้มีลักษณะเป็นคลื่นคล้ายกับส่วนฐานของอาคารในงานสถาปัตยกรรมไทย

จากการสอบถามกลุ่มสถาปนิกทั่วไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ และกระบวนการท้องถิ่นวิวัฒน์เพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในภาพรวมกลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความเห็นด้วย โดยสำหรับความสำคัญของการนำปัจจัยท้องถิ่นวิวัฒน์มาร่วมบูรณาการภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ มีความเห็นด้วยอย่างมากถึงความจำเป็นดังกล่าว ($\bar{x} = 3.99$ S.D. = .898) และเห็นด้วยค่อนข้างมากกับงานสถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัฒน์ หรือ Glocal Architecture ($\bar{x} = 3.79$ S.D. = .822) ประการสำคัญ กลุ่มสถาปนิกทั่วไปมีความคิดเห็นด้วยในระดับ

สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ซึ่งมักมีลักษณะที่ฉาบฉวย และเกิดเป็นคำถามว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ในการวางกรอบแนวคิดวิจัย จึงได้พิจารณาปัญหาทางรูปแบบที่เกิดขึ้นเป็น 2 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 รูปแบบที่เป็นองค์ประกอบที่มีการใช้สอยต่อเนื่องกัน เช่น ซุ้มทางเข้าที่มีหลังคาทรงไทยบริเวณหน้าอาคารรูปแบบทันสมัย เช่น อาคารกรมสอบสวนคดีพิเศษ DSI หรือการใช้หลังคาไทยที่ยอดของอาคาร สำหรับแนวทางที่ 2 คือ รูปแบบที่เป็นองค์ประกอบแยกจากกัน แต่อยู่ใกล้กัน เช่น ศาลาไทยประเพณี ที่วางอยู่ใกล้กับอาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ฯลฯ

จากการสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ มีเพียงนักวิชาการบางรายที่มีข้อคิดเห็นถึงปัญหาของการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมในแนวคู่ขนานประเพณี และสมัยใหม่ โดยเฉพาะข้อคิดของศรีศักร วัลลิโภดม (2555) ต่ออาคารรัฐสภา "สัปปายะ-สภาสถาน" ถึงการวางเคียงกันขององค์ประกอบแบบประเพณีที่ส่วนยอด และองค์ประกอบสมัยใหม่ในส่วนฐาน ซึ่งมีความขัดแย้งเชิงสัญลักษณ์ระหว่างความหมายทางธรรมและความหมายทางโลก สำหรับสถาปนิกและนักวิชาการส่วนมากได้กล่าวถึงแนวทางการทำงานออกแบบให้เกิดการผสมผสานความใหม่และเก่าอย่างบูรณาการ โดยไม่ได้กล่าวถึงวิธีการออกแบบสถาปัตยกรรมประเพณีและสมัยใหม่เคียงคู่กัน

จากการใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป ซึ่งมีความเห็นด้วยค่อนข้างน้อยกับแนวทางการวางเคียงกันขององค์ประกอบทางประเพณีและสมัยใหม่ ทั้งในส่วนที่เป็นการใช้สอยต่อเนื่องกัน ($\bar{x} = 3.04$ S.D. = .984) และในส่วนที่เป็นการใช้สอยไม่ต่อเนื่องกัน แต่อยู่ใกล้กัน ($\bar{x} = 3.07$ S.D. = 1.029) อย่างไรก็ตาม สำหรับการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนทั่วไป พบว่าคนทั่วไปมีความเห็นด้วยกับทั้งสองแนวทาง ($\bar{x} = 3.68$ S.D. = .957 และ $\bar{x} = 3.72$ S.D. = .898 ตามลำดับ) ในสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มสถาปนิกทั่วไปพอสมควร

จากการสำรวจกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่า มีตัวอย่างงานออกแบบสถาปัตยกรรมซึ่งมีลักษณะบูรณาการองค์ประกอบสถาปัตยกรรมประเพณีและสมัยใหม่ โดยสำหรับส่วนที่มีการใช้สอยต่อเนื่องกัน ได้แก่ โครงการเรือนไทยและประติมากรรมด้านหน้าหอศิลปะและวัฒนธรรมตะวันออก คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยพบว่า สถาปัตยกรรมเรือนไทยหลังคาทรงจัตุรมุข ตั้งอยู่ภายในโครงสร้างโปร่งสมัยใหม่ซึ่งทำจากคอนกรีตและเหล็ก เมื่อพิจารณาโดยรวม แม้มีลักษณะแตกต่างกัน แต่มีความสอดคล้องกันในเชิงมิติกายภาพและที่ว่าง นอกจากนี้อาจพิจารณาได้ว่า

อาคารรัฐสภาแห่งใหม่ “สัปปายะสภาสถาน” ซึ่งมีการวางเคียงกันขององค์ประกอบแบบ ประเพณีและสมัยใหม่ มีลักษณะบูรณาการบางประการ โดยอยู่ภายใต้การก่อรูป เดียวกันคือตามหลักไตรภูมิ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงองค์ประกอบที่ต่างกันเข้าไว้ ด้วยกันได้ และในขณะเดียวกันก็เกิดสุนทรียภาพจากการเปรียบเทียบเชิงศิลปะระหว่าง รูปลักษณะประเพณีและรูปลักษณะทันสมัยด้วย

กล่าวโดยสรุป การสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมในแนวคู่ขนานสมัยใหม่กับประเพณี ยังคงเป็นรูปแบบที่มีการดำเนินต่อไปภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ ทั้งนี้เป็น แนวทางที่ไม่เอื้อให้เกิดบูรณาการทางวัฒนธรรมเชิงลึก โดยสถาปนิกส่วนใหญ่มีแนวคิด เห็นด้วยไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม เป็นแนวทางซึ่งคนทั่วไปให้การยอมรับพอสมควร อาจเป็นเพราะมีความชัดเจนในหลักการและวิธีการของนำเอาองค์ประกอบของใหม่และ เก่ามาจับคู่เคียงกัน ดังนั้นหากต้องการออกแบบให้มีการวางเคียงกันของรูปแบบ สถาปัตยกรรมไทยประเพณีกับสมัยใหม่ จำต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน และมีหลักการหรือ กลวิธีในการออกแบบเพื่อการเชื่อมโยงที่เหมาะสม

4.6.3 สถาปัตยกรรมที่เป็นการขัดต่อฐานานุลักษณะ

การยึดถือฐานานุลักษณะในการสร้างรกรงงานสถาปัตยกรรม คือ การออกแบบ ให้ตัวสถาปัตยกรรมแสดงออกถึงฐานะและหน้าที่ของสถาปัตยกรรม ว่าสัมพันธ์กับผู้ใช้ สอดตามสถานะทางสังคมอย่างไร โดยงานสถาปัตยกรรมแสดงความสัมพันธ์กับสถาบัน พุทธศาสนาและสถาบันกษัตริย์ ในปัจจุบันหลักการดังกล่าวมีการยึดถือที่เคร่งครัด น้อยลงจนมีการนำองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของสถาบันดังกล่าวไปใช้กับอาคาร ประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อใช้สื่อสารถึงเอกลักษณ์ไทยในบริบทของกระแสโลกาภิวัตน์

สถาปัตยกรรมซึ่งมีรูปแบบขัดต่อฐานานุลักษณะ ตามกรอบแนวคิดวิจัยในหัวข้อ 2.4 หมายรวมถึงสถาปัตยกรรมในแนวรูปแบบไทยประเพณีที่เป็นการละเมิดฐานานุ- ลักษณะ เช่น อาคารโรงแรม หรืออาคารศาลาไทยในงานนิทรรศการนานาชาติ และ สถาปัตยกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นการละเลยฐานานุลักษณะ เช่น โบสถ์หรือเจดีย์ต่าง ๆ ในวัดหลวงที่ไม่ได้ใช้รูปแบบประเพณี

ในการสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ ได้มีผู้กล่าวถึงการใช้หลักฐานานุลักษณะ โดยไม่ไปละเมิดกฎเกณฑ์ทางสังคมอื่น ๆ โดยศรีศักร วัลลิโภดม ได้กล่าวถึงแบบรัฐสภา

ปานกลางเกี่ยวกับลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนางานสถาปัตยกรรมยุคใหม่ ($\bar{x} = 2.75$ S.D. = 1.312)

สำหรับกลุ่มคนทั่วไปนั้นมีความเห็นด้วยค่อนข้างมากต่อการนำเอากระบวนการท้องถิ่นภูมิตนเข้ามาผสมผสานกับกระแสโลกาภิวัตน์ ($\bar{x} = 3.87$ S.D. = .814) โดยมีความเห็นด้วยต่อการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในแนวบูรณาการในระดับค่อนข้างมากเช่นกัน ($\bar{x} = 3.83$ S.D. = .842) กลุ่มคนทั่วไปยังเห็นด้วยกับแนวทางการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เช่น ในการปรับปรุงอาคารไทยประเพณี หรือไทยท้องถิ่นรองรับการใช้สอยใหม่เป็นโรงแรมหรูขนาดเล็ก หรือ การออกแบบอาคารซึ่งมีความสำคัญระดับชาติในแนวทางบูรณาการความเป็นสากลและท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป การสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในแนวทางบูรณาการโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภูมิตนนั้น มีสาระต่องานดำเนินการตามหลักของเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยพื้นฐาน ทั้งนี้เพราะเป็นการพัฒนาเพิ่มมูลค่าจากความคิดสร้างสรรค์โดยต่อยอดจากต้นทุนทางวัฒนธรรมไทยในมิติต่าง ๆ ทั้งนี้การอ้างอิงจากกระบวนการท้องถิ่นภูมิตนมีความสอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป และกลุ่มคนทั่วไปอย่างไรก็ดี ความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไม่ใช่หัวข้อศึกษาวิจัยหลักของงานวิจัยนี้ การขับเคลื่อนการออกแบบงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภูมิตนให้เป็นส่วนสำคัญของระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้น ยังจำเป็นต้องมีการศึกษาทั้งในเชิงแนวคิดหลัก ๆ และในรายละเอียดในแนวทางและวิธีการต่าง ๆ ต่อไป

4.7 การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภูมิตนในมิติการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการคิดใหม่-ทำใหม่

จากการวิเคราะห์เชิงบูรณาการและอภิปรายผลในข้อ 4.6 ที่นำไปสู่สาระในความสำคัญ แนวทาง ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง การยอมรับ โอกาสการพัฒนา ฯลฯ เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นภูมิตน ข้อสรุปที่ได้จากข้อ 4.6 ในเชิงทฤษฎีและหลักการจะต้องผ่านการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปการสร้างสรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในมิติการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการคิดใหม่-ทำใหม่ โดยการจัดทำ:

1. การวิเคราะห์งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่น-
ภิวัตน์ ในมิติการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการคิดใหม่-ทำใหม่
2. ข้อเสนอแนะโดดเด่นในสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์
และท้องถิ่นภิวัตน์

4.7.1 การวิเคราะห์งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และ ท้องถิ่นภิวัตน์ ในมิติการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการคิดใหม่- ทำใหม่ ผ่านแนวรูปแบบต่าง ๆ และแนวโน้มในการสร้างสรรค์

การวิเคราะห์งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์
ตามกรอบแนวคิดวิจัย 4 ประการดังต่อไปนี้ คือ สถาปัตยกรรมในแนวบูรณาการโลกาภิ-
วัตน์กับท้องถิ่นภิวัตน์ สถาปัตยกรรมในแนวคู่ขนานสมัยใหม่กับประเพณี สถาปัตยกรรม
ที่เป็นการขัดต่อฐานานุลักษณะ และสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ โดยการเชื่อมโยงแนวรูปแบบกับผลงานสถาปัตยกรรมที่จำแนกตามลักษณะ
การสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการคิดใหม่-ทำใหม่ ซึ่งเป็นไปตามนิยามดังต่อไปนี้

การสืบสาน (inheritance) หมายถึงการสืบสานแนวรูปแบบ การใช้วัสดุและ
วิธีการก่อสร้างแบบดั้งเดิม โดยเป็นไปตามความเชื่อ วิถีชีวิต และประเพณีปฏิบัติ ทั้งนี้
การสืบสานย่อมมีระดับของการสืบสานจากมากสู่น้อย การสืบสานที่น้อยเป็นจุดเริ่มต้น
ของการปรับเปลี่ยน โดยการสืบสานแปรผันไปตามบริบทปัจจุบัน

การปรับเปลี่ยน (transformation) หมายถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบจากการที่
เริ่มอิงกับแนวคิด การเลือกใช้วัสดุ เทคโนโลยีการก่อสร้าง ฯลฯ ของสังคมปัจจุบัน โดย
ยังคงยึดปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศ ความเชื่อ และประเพณีปฏิบัติบางประการซึ่ง
รวมทั้งปัจจัยด้านฐานานุลักษณะ เป็นรูปแบบที่สะท้อนลักษณะพื้นฐานทางนามธรรม
และสอดคล้องกับบริบทของสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนมีระดับของการ
ปรับเปลี่ยนจากน้อยไปมาก การปรับเปลี่ยนไปมากเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดใหม่-ทำ
ใหม่

การคิดใหม่-ทำใหม่ (reinvention) หมายถึงการคิดใหม่-ทำใหม่ที่เป็นการ
สร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมขึ้นใหม่ โดยใช้บริบทปัจจุบันและการคาดคะเนปัญหาและแนว
ทางการแก้ปัญหาในอนาคตเป็นตัวตั้ง จึงต้องอาศัยความเข้าใจบริบทและเทคโนโลยีที่
ก้าวหน้าในการขับเคลื่อน ในขณะเดียวกันผลงานสถาปัตยกรรมในแนวคิดใหม่-ทำใหม่

ยังคงต้องสื่อถึงรากลึกของความเป็นไทย ที่อาจพัฒนาต่อไปเป็นรูปแบบเอกลักษณ์
สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในบริบทสังคมสมัยใหม่โดยแท้

การวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์
และท้องถิ่นภิวัตน์ ในมิติการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการคิดใหม่-ทำใหม่ดังกล่าว
ข้างต้น ปรากฏในตาราง 4-7 ดังนี้

ตาราง 4-7 การวิเคราะห์งานสถาปัตยกรรมตามกรอบแนวคิดสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ ในมิติการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการคิดใหม่-ทำใหม่⁷

แนวรูปแบบสถาปัตยกรรม
ไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกา-
ภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์

การสืบสาน

การปรับเปลี่ยน

การคิดใหม่ – ทำใหม่

1. สถาปัตยกรรมในแนว บูรณาการโลกาภิวัตน์ กับท้องถิ่นภิวัตน์ ● แนวท้องถิ่นร่วมสมัย 1. การคงรูปแบบและองค์- ประกอบท้องถิ่นเอาไว้ โดยรองรับการใช้สอย สมัยใหม่เท่าที่สามารถ ปรับได้ และใช้เทคโนโลยี สมัย ใหม่เท่าที่มีความ จำเป็น 2. ประยุกต์รูปแบบหรือ องค์ประกอบท้องถิ่นเข้า กับการใช้สอยสมัยใหม่ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ 3. แนวทางการออกแบบที่ หลากหลายจากอัตลักษณ์ ท้องถิ่นแบบต่าง ๆ ทั้งใน ส่วนที่เป็นรูปธรรมและ นามธรรม โดยใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่	บ้านจิ้งนกก (1) โรงแรมราชมรรคา (1) โรงแรมแทมมารีน (1) โรงแรมศิริบันนา (1) สถาบันอาศรมศิลป์ (1) โครงการสวนปาริชาติ 2 (1)	อาคารศูนย์การประชุม อเนกประสงค์กาญจนา ภิเษก จ. ขอนแก่น (2) อาคารธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ (2) โรงเรียนนานาชาติกรุงเทพ (2) อาคารศูนย์ศึกษาประวัติ- ศาสตร์อยุธยา (3)	อาคารวิจัยและการศึกษา ต่อเนื่อง สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี ม. ศรีนครินทร- วิโรฒ ประสานมิตร (1)(2) ห้างเซ็นทรัลพลาซ่า ขอนแก่น (3) อาคารสโมสรสนามกอล์ฟ สิงห์ (3) หอศิลป์ร่วมสมัย จ. เชียงราย (3)
--	--	---	---

⁷ การวิเคราะห์นี้พิจารณาจากงานสถาปัตยกรรมที่มีการกล่าวถึงในงานวิจัยนี้เป็นหลัก

แนวรูปแบบสถาปัตยกรรม ไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกา- ภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์	การสืบสาน	การปรับเปลี่ยน	การคิดใหม่ – ทำใหม่
- แนวการประยุกต์ลักษณะ ไทย/ภูมิปัญญา/วิถี ธรรมชาติกับเทคโนโลยี สมัยใหม่ - การคงลักษณะไทย/ภูมิ- ปัญญา/วิถีธรรมชาติกับ เทคโนโลยีดั้งเดิม และใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่เท่าที่ จำเป็น - การนำเสนอการออกแบบ ตามลักษณะไทย/ภูมิ- ปัญญา/วิถีธรรมชาติผ่าน เทคโนโลยีสมัยใหม่ - แนวทางการออกแบบที่ นำเอาลักษณะไทย/ภูมิ ปัญญา/วิถีธรรมชาติมา ประยุกต์กับเทคโนโลยี สมัยใหม่	สถาบันอาศรมศิลป์ (1) โครงการสวนปาริชาติ 2 (1) บ้าน U2 (2) บ้าน East House (2)	อาคารผู้โดยสารใหม่ สนามบินสมุย (1) บ้านคุณฤกษ์ฤทธิ์ ตีระนิจ (1) อาคารศาลาพระแก้ว (2) อาคารโรงเรียนนานาชาติ กรุงเทพฯ (2) โครงการอาคารภูมิพล- สังคีต วิทยาลัยดุริยางค์ ศิลป์ ม. มหิดล (2) บ้านสวนสงบ (3)	อาคารรักดี (อาคาร ธนาคารแห่งอเมริกา) (2) อาคารเจริญอักษร (3) อาคารสโมสรสนามกอล์ฟ สิงห์ (3) อาคารคอนโดมิเนียม The Met (3)

แนวรูปแบบสถาปัตยกรรม ไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกา- ภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์	การสืบสาน	การปรับเปลี่ยน	การคิดใหม่ – ทำใหม่
2. สถาปัตยกรรมในแนว คู่ขนานสมัยใหม่กับ ประเพณี • แนวรูปแบบที่เป็น องค์ประกอบที่มีการ ใช้สอยต่อเนื่องกัน 1. การวางเคียงกัน หรือต่อกัน ของลักษณะประเพณีกับ ลักษณะสมัยใหม่ ในการใช้ สอยและบริบท ที่เปลี่ยนไป 2. การวางเคียงกัน หรือต่อกัน ของลักษณะประเพณีกับ ลักษณะสมัยใหม่ โดย นำเสนอวิธีการประสาน ลักษณะประเพณีและ ลักษณะสมัยใหม่เข้าไว้ ด้วยกัน 3. วิธีการต่าง ๆ เพื่อบูรณา การลักษณะประเพณีและ ลักษณะสมัยใหม่ ให้ ผสมผสานเป็นเนื้อ เดียวกัน	อาคารโรงแรมลิตเติลดัก จ. เชียงราย (1) อาคารโรงแรมแข่งกรีล่า จ. เชียงใหม่ (1)	อาคารรัฐสภาแห่งใหม่ 'สัปปายะสภาสถาน' (2) หออัครศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (2) อาคารศูนย์การประชุม- แห่งชาติสิริกิติ์ (3) อาคารวิจัยและการศึกษา ต่อเนื่อง สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี ม. ศรีนครินทร์- วิโรฒ ประสานมิตร (3)	อาคารอับดุลราฮิม (3)

แนวรูปแบบสถาปัตยกรรม ไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกา- ภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์	การสืบสาน	การปรับเปลี่ยน	การคิดใหม่ – ทำใหม่
● แนวรูปแบบที่เป็นองค์ประกอบแยกจากกันแต่อยู่ใกล้กัน 1. การนำเสนอสถาปัตยกรรมประเพณีคู่ขนานกับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่โดยแยกกัน เป็นลักษณะการตกรัด 2. ใช้ลักษณะสถาปัตยกรรมประเพณีและสถาปัตยกรรมสมัยใหม่เคียงกัน โดยไม่ได้เป็นเพียงการตกรัด แต่เป็นไปตามการใช้สอยที่ต่างกัน	ศาลาไทย ใกล้กับอาคารศูนย์ศิลปวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (1) ศาลาไทย ใกล้กับอาคารศูนย์ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ (1) ศาลาไทย ภายในอาคารสนามบินแห่งชาติสุวรรณภูมิ (1)	การออกแบบอาคารใช้สอยหลักด้วยแบบประเพณีและอาคารสนับสนุนที่อยู่ข้างเคียงด้วยแบบสมัยใหม่ เช่น แบบประกวดอาคารรัฐสภา โดยสถาปนิก A49 ฯลฯ (2)	

แนวรูปแบบสถาปัตยกรรม ไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกา- ภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์	การสืบสาน	การปรับเปลี่ยน	การคิดใหม่ – ทำใหม่
3. สถาปัตยกรรมที่เป็นการ ขัดต่อฐานานุลักษณะ ● แนวรูปแบบไทยที่เป็น การละเมิดหรือไม่ ละเมิดฐานานุลักษณะ 1. การละเมิดหรือไม่ละเมิด หลักฐานานุลักษณะ โดย การนำหรือไม่นำรูปแบบ สถาปัตยกรรมประเพณี ของวัดและวัง ไปใช้กับงาน สถาปัตยกรรมซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับ กับสถาบันศาสนาและ สถาบันกษัตริย์โดยตรง 2. การนำรูปแบบสถาปัตยกรรม ไทยประเพณีตามหลักฐานา- นุลักษณะ มาใช้ในบางโอกาส ซึ่งมีความสำคัญระดับชาติ โดยประยุกต์ตามบริบทเฉพาะ 3. การนำเสนอความเป็นไทย และท้องถิ่นในแนวทาง บูรณาการปัจจัยต่าง ๆ แทน การอ้างอิงกับหลักฐานานุ- ลักษณะอย่างตรงไปตรงมา	กรณีละเมิด: อาคารโรงแรมดาราเทวี จ. เชียงใหม่	กรณีไม่ละเมิด: โรงแรมราชมรรคา (1) โรงแรมแทมมารีน (1) จ.เชียงใหม่ ศาลาไทยในงาน นิทรรศการนานาชาติ เช่น ในงาน The World Exposition 2010 ที่นคร เซี่ยงไฮ้ (2)	

แนวรูปแบบสถาปัตยกรรม ไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกา- ภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์	การสืบสาน	การปรับเปลี่ยน	การคิดใหม่ – ทำใหม่
● แนวรูปแบบต่าง ๆ ที่ เป็นการละเลยฐานานุ- ลักษณ์ 1. การใช้หลักฐานานุลักษณะ ในงานสถาปัตยกรรมซึ่ง เกี่ยวกับสถาบันศาสนา และสถาบันกษัตริย์ โดย ไม่ละเลย 2. การนำเสนอความสำคัญ ของหลักฐานานุลักษณะ โดยปรับเปลี่ยนตามกาล- เทศะ หรือตามบริบทเฉพาะ 3. การลดทอนองค์ประกอบ ทางสถาปัตยกรรมไทย ประเพณีซึ่งแสดงออกถึง ฐานานุลักษณะและนำไปใช้ อย่างสร้างสรรค์กับโครง- การสถาปัตยกรรมในบริบท ต่าง ๆ	อาคารทางศาสนาและ ราชสำนักซึ่งมีแบบแผน ของสถาปัตยกรรมไทย ประเพณี (1)	อาคารพระตำหนักทักษิณ- ราชินีเวศน์ (2)	อาคารสำนักงานเลขาธิการ องคมนตรี (3)

แนวรูปแบบสถาปัตยกรรม ไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกา- วิวัฒน์และท้องถิ่นวิวัฒน์	การสืบสาน	การปรับเปลี่ยน	การคิดใหม่ – ทำใหม่
4. สถาปัตยกรรมไทย สมัยใหม่เพื่อการพัฒนา เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 1. การคงลักษณะสถาปัตยกรรม ไทยต่าง ๆ โดยมีการใช้สอย เทคโนโลยี และความงาม แบบเดิม หรือปรับเข้ากับการ ใช้สอย และเทคโนโลยีสมัยใหม่ บางส่วน ทั้งนี้เป็นการส่งเสริม กระบวนการผลิตแบบเดิม 2. การประยุกต์ลักษณะสถาปัตย- กรรมไทยต่าง ๆ เข้ากับการใช้ สอย และเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเกิดเป็นความงามแบบ ใหม่บางส่วน ทั้งนี้เป็นการ ผสมผสานระหว่างกระบวนการ ผลิตแบบเดิมและแบบใหม่ 3. การตีความต่าง ๆ เกี่ยวกับ ลักษณะสถาปัตยกรรมไทย โดยสร้างองค์ความรู้ใหม่ บางส่วนหรือทั้งหมด เกี่ยวกับการ ใช้สอย เทคโนโลยี และ ความงาม ทั้งนี้เป็นการพัฒนา กระบวนการผลิตแบบใหม่		บ้านจิ้งนัค (1) โรงแรมราชมรรคา (1) โรงแรมแทมมารีน (1) อาคารบาร์ แอนด์ เบด รี- สอร์ท (2) อาคารศาลาพระเกี้ยว (2) อาคารกระทรวงการ ต่างประเทศ (2) อาคารศูนย์การประชุม อเนกประสงค์กาญจนา- ภิเชก จ. ขอนแก่น (2) สักการสถาน พระมารดา แห่งมรณสักขี (วัดสอง- คอน) (3)	อาคารศูนย์ศิลปวัฒนธรรม แห่งกรุงเทพมหานคร (3) อาคารศูนย์การประชุมแห่ง- ชาติสิริกิติ์ (3) อาคารสโมสรสนามกอล์ฟ สิงห์ (3) อาคารพิพิธภัณฑ์ศิลปะ ไทยร่วมสมัย (MOCA) (3) อาคารสถาบันกัณฑ์นา (3) อาคารเจริญอักษร (3)

4.7.2 ข้อสรุปลักษณะโดดเด่นในสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์ และท้องถิ่นภิวัตน์

ข้อสรุปต่อไปนี้เป็นพิจารณาจากข้อสรุปในข้อ 4.6 และจากการวิเคราะห์ตาราง 4-7 เพื่อชี้ความสำคัญของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ พร้อมลักษณะโดดเด่นตามสาระของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์

1. การศึกษาสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) และท้องถิ่นภิวัตน์ (localization) เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งไปสู่การค้นหาแนวทางบูรณาการเป็นสำคัญซึ่งได้รับการนิยามว่า "glocal approach" ทั้งนี้ ประกอบด้วยการศึกษาใน 4 หัวข้อ ได้แก่ 1) สถาปัตยกรรมในแนวทางบูรณาการทางวัฒนธรรม 2) ปัญหาของสถาปัตยกรรมในแนวคู่ขนานสมัยใหม่และประเพณี 3) ปัญหาของสถาปัตยกรรมในสังคมปัจจุบันที่เป็นการขัดต่อฐานานุลักษณะ และ 4) การศึกษาเบื้องต้นถึงสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การศึกษาในหัวข้อที่ 1 สถาปัตยกรรมในแนวทางบูรณาการทางวัฒนธรรมเป็นหัวข้อซึ่งมีลักษณะเปิดกว้างต่อการผสมผสานโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์อย่างโดดเด่น

2. สาระของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ทั้ง 4 หัวข้อข้างต้น ได้รับการพิจารณาถึงแนวทางการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการคิดใหม่-ทำใหม่ โดยต่างมีระดับของแนวทางเหล่านี้มากน้อยแตกต่างกัน ทั้งนี้ การศึกษาสถาปัตยกรรมในแนวคู่ขนานสมัยใหม่และประเพณี และสถาปัตยกรรมที่เป็นการขัดหลักฐานานุลักษณะมีมิติที่โดดเด่นคือการสืบสาน ในขณะที่การศึกษาสถาปัตยกรรมในแนวทางบูรณาการโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ และสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้กับการปรับเปลี่ยน และคิดใหม่-ทำใหม่มากที่สุด

โดยรวม สามารถสรุปได้จากการศึกษาทั้ง 4 หัวข้อว่า มีกรณีศึกษาสำคัญ ๆ ของรูปแบบอาคารที่เข้าข่ายการปรับเปลี่ยนมากที่สุด และมีกรณีที่เข้าข่ายการคิดใหม่-ทำใหม่น้อยที่สุด

3. ภายใต้หัวข้อสถาปัตยกรรมในแนวทางบูรณาการโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ ได้มีการศึกษาปัจจัยซึ่งมีผลต่อบูรณาการทางวัฒนธรรม โดยมีผลการศึกษาเป็นปัจจัยโดดเด่น 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ฐานทางความคิดแบบตะวันออก 2) ความสัมพันธ์

กับธรรมชาติ/สภาพภูมิอากาศ 3) การผสมผสานจากบริบทสังคมไทยแบบพหุลักษณะ
4) บริบทที่มีเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย และ 5) มิติทางนามธรรมและรูปธรรม

4. การศึกษาหัวข้อสถาปัตยกรรมในแนวทางบูรณาการโลกาภิวัตน์และ
ท้องถิ่นภิวัตน์ ได้นำเสนอถึงแนวทางบูรณาการความเป็นสากลและท้องถิ่น 3 แนวทาง
ได้แก่ 1) แนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่นร่วมสมัย 2) แนวสถาปัตยกรรมสมัยใหม่กับรูปแบบ
สัญลักษณ์ 3) แนวการประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญา/วิถีธรรมชาติกับเทคโนโลยี
สมัยใหม่ ทั้งนี้ แต่ละแนวทางไม่ได้เป็นแนวทางซึ่งแยกจากกันอย่างเด็ดขาด และ
สามารถพัฒนาาร่วมกันได้ อย่างไรก็ตาม แนวสถาปัตยกรรมสมัยใหม่กับรูปแบบ
สัญลักษณ์ (iconic architecture) เป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มคนทั่วไปและ
มีความโดดเด่น โดยสามารถเกิดจากการพัฒนาลักษณะท้องถิ่นร่วมสมัยต่าง ๆ ในเชิง
สัญลักษณ์ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ ซึ่งเป็นลักษณะบูรณาการระหว่างแนวทาง
ย่อย ๆ ทั้ง 3 แนวทาง

5. สถาปัตยกรรมในแนวคู่ขนานสมัยใหม่และประเพณี มีแนวโน้มจะยังมีความ
แพร่หลายเป็นปรากฏการณ์ในการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัยอยู่ต่อไป
เนื่องจากมีความชัดเจนในการสื่อสารความทันสมัยและการอนุรักษ์ความเป็นไทยไป
พร้อม ๆ กัน และเนื่องด้วยสังคมขาดการพัฒนาเชิงบูรณาการลักษณะทาง
สถาปัตยกรรมดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ การวางเคียงกันขององค์ประกอบใหม่
และเก่าสามารถพัฒนาให้เกิดลักษณะบูรณาการที่โดดเด่นได้ หากมีการประสานกัน
อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบระหว่างแนวรูปแบบที่เป็นองค์ประกอบที่มีการใช้สอย
ต่อเนื่องกัน และแนวรูปแบบที่เป็นองค์ประกอบแยกจากกัน แต่อยู่ใกล้กัน พบว่า
แนวทางแรกสามารถพัฒนาไปสู่แนวบูรณาการโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ ในการสืบ
สาน ปรับเปลี่ยน และคิดใหม่-ทำใหม่ได้มากกว่า

6. จากการศึกษาพบว่าหลัฐานานุลักษณะทางสถาปัตยกรรมยังเป็นหลักอ้างอิง
ที่สำคัญสำหรับกลุ่มสถาปนิกทั่วไป และกลุ่มคนทั่วไป โดยกลุ่มสถาปนิกทั่วไปเห็นว่าไม่
ควรออกแบบที่แสดงออกฐานานุลักษณะกับสถาปัตยกรรมซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับสถาบัน
ศาสนาและสถาบันกษัตริย์ ในกรณีนี้ มีตัวอย่างที่สำคัญ ได้แก่ อาคารรัฐสภาแห่งใหม่
“สัปปายะสภาสถาน” ซึ่งเป็นอาคารสาธารณะ และจัดเป็นอาคารสัญลักษณ์ของประชา-
ธิปไตย แต่มีการออกแบบองค์ประกอบบางส่วนที่อิงกับทั้งหลักจักรวาลวิทยาทางศาสนา
และมีรูปแบบที่แสดงออกฐานานุลักษณะ สำหรับกลุ่มคนทั่วไป มีความเห็นว่าสถาปัตย-

กรรมของสถาบันศาสนาและสถาบันกษัตริย์ดังกล่าวไม่ควรละเลยหลักฐานลักษณะ
เช่นกัน ทั้งนี้ เพราะเป็นสถาบันสำคัญของสังคมซึ่งต้องการการสื่อสารทางสัญญาณอย่าง
ชัดเจน

7. การค้นหาแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกา-
ภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ย่อมเป็นการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใน
กรอบแนวคิดงานวิจัยนี้สามารถศึกษาได้จากมิติการสืบสาน การปรับเปลี่ยน และการ
คิดใหม่-ทำใหม่ ทั้งนี้แต่ละมิติขึ้นอยู่กับแนวทางบูรณาการความเป็นสากลและท้องถิ่น
จากน้อยไปมากตามลำดับ ซึ่งหมายถึงความแตกต่างด้านโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ด้วย โดยมิติการคิดใหม่-ทำใหม่มีความเกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนา
เศรษฐกิจดังกล่าวมากที่สุด เนื่องจากเป็นแนวทางที่ขึ้นอยู่กับการค้นคว้า การทดลอง
และการทดสอบให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่